

รายงานผลงานเรื่องเต็มการทดลองที่สิ้นสุด

1. ชุดโครงการวิจัย : -
2. โครงการวิจัย : ศึกษาสภาพการผลิตพืชอินทรีย์ของเกษตรกรในเขตภาคใต้ตอนบน
3. ชื่อการทดลอง (ภาษาไทย) : ศึกษาสภาพการผลิตพืชอินทรีย์ของเกษตรกรในเขตภาคใต้ตอนบน

ชื่อการทดลอง (ภาษาอังกฤษ): The Study on Organic Plants Production Technology of Farmers in the Upper South

4. คณะผู้ดำเนินงาน

หัวหน้าโครงการวิจัย :	นายชวิศร์ สวัสดิสาร	สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 7
ผู้ร่วมงาน :	นางศรีเวียง มีพริ้ง	สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 7
	นางอาพร คงอิสโร	สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 7
	นายอุดมพร เสือมาก	สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 7
	นางสาวสุธีรา ถาวรรัตน์	สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 7
	นายสุรกิตติ ศรีกุล	สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 7

5. บทคัดย่อ

ศึกษาสภาพการผลิตพืชอินทรีย์ของเกษตรกรในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนบน มีวัตถุประสงค์ คือ (1) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการเข้าสู่ระบบการผลิตพืชอินทรีย์ของเกษตรกรสู่การรับรองแหล่งผลิตตามมาตรฐานสินค้าเกษตร 9000 เล่ม 1-2552 และมาตรฐานเกษตรอินทรีย์อื่นๆเพื่อสนองนโยบายตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ พ.ศ.2560-2564 (2) เพื่อศึกษาทัศนคติต่อการเข้าสู่ระบบการผลิตพืชอินทรีย์ตามมาตรฐานสินค้าเกษตร 9000 เล่ม 1-2552 ของเกษตรกร (3) เพื่อศึกษาการยอมรับการผลิตพืชอินทรีย์ตามมาตรฐานสินค้าเกษตร 9000 เล่ม 1-2552 ของเกษตรกร (4) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของเกษตรกรที่เข้าสู่ระบบการรับรองแหล่งผลิตพืชอินทรีย์ตามมาตรฐานสินค้าเกษตร 9000 เล่ม 1-2552 ของเกษตรกร โดยใช้แบบสัมภาษณ์ศึกษาจากเกษตรกรผลิตพืชอินทรีย์ตาม มกษ.9000 เล่ม 1-2552 จำนวน 182 ราย 82 ชนิดพืช 1,582.27ไร่ ตั้งแต่ ตุลาคม 2560 – กันยายน 2561 สรุปว่า เกษตรกรจะมีประสิทธิภาพในการเข้าสู่ระบบการผลิตพืชอินทรีย์เพื่อขอการรับรองตามมาตรฐานสินค้าเกษตรและคงสถานะการรับรองแหล่งผลิตพืชอินทรีย์ได้อย่างยั่งยืน ถ้าเกษตรกรมี

ความพึงพอใจต่อสุขภาพตนเอง และบุคคลในครอบครัว ราคาจำหน่ายผลผลิตพืชอินทรีย์เหมาะสมหรือต่างจากผลผลิตทั่วไปที่มีการใช้สารเคมี และมีตลาดหรือช่องทางจำหน่ายผลผลิตพืชอินทรีย์ชัดเจน มั่นคง และยั่งยืน เกษตรกรมีทัศนคติในการริเริ่มเข้าสู่การผลิตพืชอินทรีย์เนื่องจากต้องการมีสุขภาพที่ดี แต่ผลผลิตมีราคาที่เหมาะสมหรือสูงกว่าราคาผลผลิตทั่วไป(มีการใช้สารเคมี) เป็นแรงจูงใจสำคัญสู่การตัดสินใจผลิตพืชอินทรีย์เพื่อขอการรับรองตามมาตรฐานสินค้าเกษตร การยอมรับการผลิตพืชอินทรีย์ตามมาตรฐานสินค้าเกษตร พบว่ามีการยอมรับความคิดเห็นตาม มกษ.9000 เล่ม 1-2552 เฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (4.12) และนำไปปฏิบัติตาม มกษ.9000 เล่ม 1-2552 เฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (70.79) เช่นเดียวกัน แต่สถานะการรับรองแหล่งผลิตพืชอินทรีย์ของเกษตรกรที่อยู่ในระบบฐานข้อมูลการรับรองไม่มั่นคงและยั่งยืน เนื่องจากปัญหาด้านราคาผลผลิตพืชอินทรีย์ไม่แตกต่างจากผลผลิตพืชทั่วไป ขาดตลาดจำหน่ายผลผลิตและผลิตภัณฑ์อินทรีย์ ทำให้เกษตรกรขาดความมั่นใจในการเข้าสู่ระบบการผลิตพืชอินทรีย์และการปฏิบัติตามมาตรฐานสินค้าเกษตรเพื่อขอการรับรอง ส่งผลต่อเกษตรกรไม่มีแรงจูงใจในการเข้าสู่การผลิตพืชอินทรีย์เพื่อขอการรับรองสำหรับรายใหม่ และการไม่สามารถรักษาสถานะการรับรองแหล่งผลิตพืชอินทรีย์ไว้ได้สำหรับเกษตรกรรายเก่าที่อยู่ในระบบฐานข้อมูลเดิมทั้ง แปลงระยะปรับเปลี่ยน แปลงใหม่ และแปลงต่ออายุ ปัญหาอุปสรรคของเกษตรกรผลิตพืชอินทรีย์ พบว่าอยู่ในระดับมาก เนื่องจากปัญหาด้านการหาซื้อปุ๋ยอินทรีย์ ชีวภาพหรือวัสดุปรับปรุงบำรุงดินตามมาตรฐานสินค้าเกษตรยาก การขาดความรู้ความเข้าใจในการสร้างแนวกันชน ทางดิน น้ำ อากาศ รวมทั้งการป้องกันกำจัดศัตรูพืช โรค และแมลง ปัญหาราคาจำหน่ายผลผลิตพืชอินทรีย์ไม่ต่างจากผลผลิตพืชทั่วไป ขาดตลาดในการจำหน่ายผลผลิตและผลิตภัณฑ์ และสุดท้ายขาดการแนะนำส่งเสริม หรืออบรมแนวทางการผลิตพืชอินทรีย์ตามมาตรฐานสินค้าเกษตร

Abstract

Organic plants production technology is important. This study aimed (1) to study the efficacy of farmers who had been approach to organic plants production technology, (2) to study the attitude of farmers who had been approach to organic plants production, (3) to study the adoption of organic plants production, and (4) to study the obstacles and the suggestions of farmers who had been approach to organic plants production according to Thai agricultural standard 9000 part 1-2009 and/or other organic agricultural standard according to National organic agriculture development strategy, 2017-2021. One hundred and eighty-two farmers (82 plants, 1,582.27 rai) who had been approach to organic plants production were included. Data were collected from October 2017 to September 2018 using face-to-face interview.

The results found that (1) the factors that influenced on the approaching to organic plants production technology according to Thai agricultural standard 9000 part 1-2009 compose of the satisfaction to the health status of themselves and their family members, the price premium on organic products, and having the sustainable distribution. (2) The self-awareness of having good health and the price premium on organic products have influenced on the attitude of approaching to organic plants production technology according to Thai agricultural standard 9000 part 1-2009.(3) The adoption of the organic plants production was good in both the accepting suggestions (average score equal to 4.2) and the application according to Thai agricultural standard 9000 part 1-2009 (average score equal to 70.79). (4) There are 4 main obstacles on the new or unsustainable of the approaching to organic plants production technology according to Thai agricultural standard 9000 part 1-2009. First, the organic fertilizers according to Thai agricultural standard 9000 part 1-2009 are difficult to find. Second, lack of knowledge and understanding in creating a buffer line for soil, water, and air and pest control. Third, the inappropriate of price and distribution of organic products. Lastly, lack of the suggestion, promotion or training of organic plants production according to Thai agricultural standard.

รหัสทะเบียนวิจัย 03-45-61-01-00-00-01-61

6. คำนำ

จากการที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ให้ความสำคัญในการดำเนินการด้านเกษตรอินทรีย์โดยได้จัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ พ.ศ.2555-2564 ซึ่งดำเนินการภายใต้คณะกรรมการพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ เพื่อขับเคลื่อนการบริหารจัดการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ต่อจากยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ ฉบับที่ 1 พ.ศ.2555-2559 และ ฉบับที่ 2 พ.ศ.2560-2564 โดยยุทธศาสตร์ดังกล่าวประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ 1) ส่งเสริมการวิจัย การสร้าง และเผยแพร่องค์ความรู้และนวัตกรรมเกษตรอินทรีย์ 2) พัฒนาการผลิตสินค้าและบริการเกษตรอินทรีย์ 3) พัฒนาการตลาดสินค้าและบริการและการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ 4) การขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์ ซึ่งในปีงบประมาณ 2559 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้กำหนดให้การดำเนินงานด้านเกษตรอินทรีย์เป็น 1 ใน 6 นโยบายสำคัญของกระทรวง ที่จะต้องเร่งรัดดำเนินการให้เกิดผลสำเร็จ และกำหนดให้ทุกหน่วยงานบูรณาการงานร่วมกัน โดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการ/คณะทำงานใน

ระดับกระทรวง และคณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์แบบเบ็ดเสร็จ (Single Command) เพื่อเป็นกลไกขับเคลื่อนและบูรณาการในระดับพื้นที่ เพื่อนำไปสู่การพัฒนายกระดับการผลิตพืชอินทรีย์ของเกษตรกรภายในประเทศไทยเป็นไปตามมาตรฐานสากล เป็นที่ยอมรับของนานาชาติ และเพื่อให้เกิดความมั่นคงและมั่นใจในระบบการผลิต การตลาด และการบริโภค จึงจำเป็นต้องสร้างกฎเกณฑ์และระเบียบปฏิบัติให้มาตรฐานการผลิตมีระบบการตรวจสอบ และออกใบรับรอง โดยรัฐมีหน้าที่ควบคุมกำกับดูแล เพื่อให้การผลิตพืชอินทรีย์เข้าสู่ระบบแหล่งผลิตภายใต้มาตรฐานคุณภาพสากล

โดยสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 7 ได้รับมอบหมายจากกรมวิชาการเกษตรให้ดำเนินการตรวจรับรองแหล่งผลิตพืชอินทรีย์ตามมาตรฐานสินค้าเกษตร มกษ.9000 เล่ม 1 - 2552 : การผลิต การแปรรูป แสดงฉลาก และการจำหน่ายผลิตผลและผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์ ซึ่งจัดอยู่ในกลุ่มของมาตรฐานทั่วไป ตั้งแต่ปี 2552 เป็นต้นมา โดยมีการร่วมงานกับศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรจังหวัด ทำหน้าที่ในการรับสมัคร การตรวจประเมินแหล่งผลิตพืชอินทรีย์ ตรวจสอบแปลงใหม่ ตรวจสอบติดตามและตรวจต่ออายุการรับรอง และออกใบรับรองแหล่งผลิตพืชอินทรีย์ โดยมีพื้นที่รับผิดชอบ ในพื้นที่ภาคใต้ตอนบนรวม 8 จังหวัดได้แก่ สุราษฎร์ธานี ชุมพร ระนอง พังงา กระบี่ ภูเก็ต นครศรีธรรมราช และประจวบคีรีขันธ์ โดยมีพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ มะพร้าว ทุเรียน มังคุด ลองกอง เงาะ ชมพู่ กล้วย มะม่วง มะม่วงหิมพานต์ ฯลฯ รวมทั้งพืชผักต่างๆ เช่น มะเขือ แตงกวา ถั่วฝักยาว พริก เห็ดนางฟ้า เห็ดนางรม เห็ดหลินจือ เป็นต้น

จากการดำเนินงานตรวจรับรองแหล่งผลิตพืชอินทรีย์ในพื้นที่ภาคใต้ตอนบนของสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 7 ปัญหาที่พบเจอมาตลอดตั้งแต่ปี 2547 และต่อเนื่องมากขึ้นในทุกๆปี คือเกษตรกรรายใหม่ที่จะเข้าสู่ระบบการผลิตพืชอินทรีย์เพื่อขอการรับรองไม่มีหรือมีน้อยมาก เกษตรกรรายใหม่ที่เข้าสู่ระบบการรับรองแล้วก็อยู่ในสถานะแปลงปรับเปลี่ยนไม่สามารถปฏิบัติตามมาตรฐานสินค้าเกษตร 9000 เล่ม 1 - 2552 เพื่อขอการรับรองเป็นแปลงใหม่ได้ รวมทั้งเกษตรกรรายเก่าที่ได้รับการรับรองแล้วตามมาตรฐานสินค้าเกษตร 9000 เล่ม 1 - 2552 ก็ไม่สามารถรักษามาตรฐานการปฏิบัติตามระบบการจัดการคุณภาพการผลิตพืชอินทรีย์ได้ ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงและความยั่งยืนของระบบการผลิตพืชอินทรีย์ของเกษตรกรในพื้นที่ภาคใต้ตอนบนเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งสวนทางกับนโยบายเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2555- 2559 และฉบับที่ 2 พ.ศ.2560 – 2561 ตามยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาการตลาดสินค้าและบริการและการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ กลยุทธ์ 3.1 ผลักดันมาตรฐานและระบบการตรวจสอบรับรองเกษตรอินทรีย์ โดยในปี พ.ศ.2564 พื้นที่และจำนวนเกษตรกรที่ทำเกษตรอินทรีย์เพิ่มขึ้นเป็น 600,000 ไร่ และ 30,000 ราย ตามลำดับ รวมทั้งสัดส่วนตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ในประเทศต่อตลาดส่งออกเพิ่มขึ้นคิดเป็นอัตรา 40:60 ของตลาดในประเทศและตลาดส่งออก ประกอบกับยังขาดงานวิจัยด้านการศึกษาระบบการผลิตพืชอินทรีย์ของเกษตรกรมารับ ซึ่งส่งผลกระทบอย่างยิ่งต่อการนำยุทธศาสตร์ด้านเกษตรอินทรีย์ตามนโยบายของรัฐบาลและของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ไปขับเคลื่อนงานให้

ประสบผลสำเร็จได้ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำงานวิจัย เรื่องศึกษาสภาพการผลิตพืชอินทรีย์ของเกษตรกรในเขตภาคใต้ตอนบน เพื่อศึกษาข้อมูลสภาพการผลิตพืชอินทรีย์ ของเกษตรกรที่เข้าสู่ระบบการผลิตพืชอินทรีย์ทุกมิติทั้งระบบทั้งแปลงเกษตรกรระยะปรับเปลี่ยน แปลงเกษตรกรรายใหม่ แปลงเกษตรกรต่ออายุ รวมทั้งศึกษาการยอมรับของเกษตรกรต่อการปฏิบัติตามมาตรฐานสินค้าเกษตร 9000 เล่ม 1-2552 การผลิต การแปรรูป แสดงฉลาก และการจำหน่ายผลิตผลและผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์ ที่จะส่งผลต่อการยอมรับการปฏิบัติตามมาตรฐานสินค้าเกษตรและนำไปปฏิบัติหรือยอมรับแต่ไม่นำไปปฏิบัติ หรือไม่ยอมรับและไม่นำไปปฏิบัติเลย สุดท้ายศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการผลิตพืชอินทรีย์และเข้าสู่ระบบการรับรองแหล่งผลิตพืชอินทรีย์ตามมาตรฐานสินค้าเกษตรของเกษตรกร ถึงปัญหาที่เป็นข้อเท็จจริง เหตุผลและความต้องการของเกษตรกรที่แท้จริงในด้านการผลิตพืชอินทรีย์ ตลอดจนศึกษาจากเกษตรกรที่ได้รับรองจากมาตรฐานเกษตรอินทรีย์อื่นๆในพื้นที่ภาคใต้ตอนบน เช่น มาตรฐาน PGS มาตรฐาน IFOAM มาตรฐาน EU มาตรฐาน COR มาตรฐาน USDA เป็นต้น เพื่อนำข้อมูลข้อเท็จจริงทั้งหมดมาวางแผนขับเคลื่อนงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ พ.ศ.2560 – 2564 ให้เกิดผลสำเร็จ นำไปสู่การพัฒนายกระดับการผลิตพืชอินทรีย์ของเกษตรกรภายในพื้นที่ภาคใต้ตอนบน และพื้นที่อื่นๆของประเทศไทยให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล เป็นที่ยอมรับของนานาประเทศ และสิ่งสำคัญที่สุดเพื่อให้เกษตรกรผู้ผลิตพืชอินทรีย์มีอาชีพและมีรายได้ที่มั่นคง สร้างความพึงพอใจนำไปสู่แรงจูงใจและความมั่นใจในระบบการผลิต การตลาด และการบริโภค นำไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนของระบบการผลิตพืชอินทรีย์ต่อไป

จากงานวิจัยเรื่องนี้คาดว่าจะได้ข้อมูลข้อเท็จจริงทุกมิติทั้งระบบตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำเพื่อไปวางแผนหาแนวทางแก้ไขปรับปรุงระบบการผลิตพืชอินทรีย์ของเกษตรกรในพื้นที่ภาคใต้ตอนบนเพื่อสนองนโยบายของรัฐบาลในการขับเคลื่อนงานเกษตรอินทรีย์ตามยุทธศาสตร์ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ด้านการพัฒนาการผลิตเกษตรอินทรีย์ ในพื้นที่ภาคใต้ตอนบนทั้ง 8 จังหวัด เพื่อให้เกษตรกรเข้าสู่ระบบการผลิตพืชอินทรีย์มากขึ้น รวมทั้งยกระดับการผลิตพืชอินทรีย์ให้มีประสิทธิภาพตามมาตรฐานสินค้าเกษตร 9000 เล่ม 1 – 2552 การผลิต การแปรรูป แสดงฉลาก และการจำหน่ายผลิตผลและผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์เพื่อขอการรับรองแหล่งผลิตพืชอินทรีย์ต่อไป ตลอดจนสร้างรายได้ สร้างความเชื่อมั่นให้แก่เกษตรกรที่อยู่ในระบบการผลิตพืชอินทรีย์และได้รับการรับรองตามมาตรฐานสินค้าเกษตรให้มีความยั่งยืนและมั่นคงต่อระบบการผลิตพืชอินทรีย์ของพื้นที่ภาคใต้ตอนบนและของประเทศไทยตลอดไป

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการเข้าสู่ระบบการผลิตพืชอินทรีย์ของเกษตรกรสู่การรับรองแหล่งผลิตตามมาตรฐานสินค้าเกษตร 9000 เล่ม 1 – 2552 และมาตรฐานเกษตรอินทรีย์อื่นๆ เพื่อสนองนโยบายตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ พ.ศ. 2560-2564

- 2) เพื่อศึกษาทัศนคติต่อการเข้าสู่ระบบการผลิตพืชอินทรีย์ตามมาตรฐานสินค้าเกษตรของเกษตรกร
- 3) เพื่อศึกษาการยอมรับการผลิตพืชอินทรีย์ตามมาตรฐานสินค้าเกษตร 9000 เล่ม 1-2552 ของเกษตรกร
- 4) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของเกษตรกรที่เข้าสู่ระบบการรับรองแหล่งผลิตพืชอินทรีย์ตามมาตรฐานสินค้าเกษตร 9000 เล่ม 1-2552 ของเกษตรกร

7. วิธีดำเนินการ

ศึกษาในเกษตรกรที่เข้าสู่ระบบการรับรองแหล่งผลิตพืชอินทรีย์ตามมาตรฐานสินค้าเกษตร 9000 เล่ม 1-2552 ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนบนทั้งหมด โดยมีจำนวน 182 ราย 82 ชนิดพืช 1,582.27 ไร่ (ข้อมูล ณ วันที่ 30 มิถุนายน 2560)

ขั้นตอนที่ 1 การเก็บรวบรวมจัดทำบัญชีรายชื่อแปลงเกษตรกรที่ผลิตพืชอินทรีย์ในพื้นที่ภาคใต้ตอนบน
ตารางที่ 1 รวบรวมแหล่งผลิตพืชอินทรีย์ของเกษตรกรที่เข้าสู่ระบบการรับรอง (30 มิถุนายน 2560)

จังหวัด	สถานะแปลง/จำนวน						รวม	
	ระยะปรับเปลี่ยน		แปลงใหม่		ต่ออายุ			
	ราย	พื้นที่(ไร่)	ราย	พื้นที่(ไร่)	ราย	พื้นที่ (ไร่)	ราย	พื้นที่ (ไร่)
สุราษฎร์ธานี	106	717.77	3	19.00	23	210.00	122	945.77
นครศรีธรรมราช	3	17.56	-	-	13	88.00	16	105.56
ระนอง	5	43.10	-	-	1	233.00	6	276.10
ชุมพร	4	19.26	3	17.20	-	-	7	36.46
ประจวบคีรีขันธ์	3	0.54	9	76.02	9	141.82	21	218.38
รวม	121	830.80	15	112.22	46	664.00	182	1,582.27

ตารางที่ 2 จำแนกชนิดพืชตามจังหวัดที่เข้าสู่ระบบการรับรองแหล่งผลิตพืชอินทรีย์

สุราษฎร์ธานี

ลำดับที่	ชนิดพืชอินทรีย์	พื้นที่(ไร่)	จำนวน(ราย)
1	มะพร้าว	683	105

2	กระท้อน	0.25	1
3	เงาะ	3.70	5
4	ชมพู่	1.20	1
5	ทุเรียน	100.19	14
6	มะยงชิด	0.80	1
7	มังคุด	36.45	5
8	ลองกอง	13.75	4
9	ส้มจุก	4.00	1
10	ส้มโชกุน	4.00	1
11	สะตอ	5.75	4
12	กล้วย	59.55	10
13	แก้วมังกร	1.08	1
14	ขนุน	0.75	2
15	ไผ่	5.90	5
16	มะนาว	0.07	1
17	มะม่วงหิมพานต์	1.20	2
18	ข้าว	0.10	1
19	ข้าวโพด	0.10	1
20	ฝรั่ง	0.5	1
21	มัลเบอร์รี่	5.06	1

22	กลางสาด	1	1
23	สับปรอด	1	1
24	อ้อย	0.1	1
25	พืชผัก	12.66	65
26	เห็ด	3.61	2
รวม		945.77	122

ประจวบคีรีขันธ์

ลำดับที่	ชนิดพืชอินทรีย์	พื้นที่(ไร่)	จำนวน(ราย)
1	มะพร้าว	189.10	12
2	กล้วย	4.62	3
3	แก้วมังกร	0.35	2
4	ขนุน	0.26	2
5	ข้าวโพดหวาน	0.10	1
6	ชมพู	0.02	1
7	ต้นยอ	0.13	3
8	ไผ่	1.23	4
9	ฝรั่ง	0.01	1
10	มะขาม	0.37	2
11	มะนาว	0.17	5
12	มะม่วง	7.12	2

13	มะยม	0.01	1
14	มะรุ้ม	0.25	2
15	มะละกอ	1.00	1
16	ส้มโอ	0.07	2
17	เห็ด	0.29	3
18	พืชผัก	13.27	15
รวม		218.38	21

ชุมพร

ลำดับที่	ชนิดพืชอินทรีย์	พื้นที่(ไร่)	จำนวน(ราย)
1	เห็ด	0.02	1
2	กาแฟโรบัสต้า	10.76	1
3	ข้าวโพดหวาน	0.25	1
4	ข้าวไร่	2.20	2
5	ชมพู	0.25	1
6	ทุเรียน	15.00	2
7	ไผ่กิมซุง	2.50	1
8	มะนาว	0.27	2
9	เมล่อน	0.05	1
10	สตรอเบอรี่	0.05	1
11	ส้มจี๊ด	0.28	3

12	หม่อน	0.83	3
13	อะโวคาโด	4.00	2
14	พีชฝัก	4.75	7
รวม		36.46	7

นครศรีธรรมราช

ลำดับที่	ชนิดพืชอินทรีย์	พื้นที่(ไร่)	จำนวน(ราย)
1	กล้วยหอมทอง	0.50	1
2	แก้วมังกร	2.00	2
3	ขนุน	1.06	3
4	ทุเรียน	3.00	1
5	ผักเหียง	16.00	7
6	มะนาว	0.50	1
7	มะพร้าว	1.00	1
8	มะม่วงหิมพานต์	1.00	1
9	มะละกอ	1.00	1
10	มังคุด	72.00	12
11	ลองกอง	3.00	1
12	ละมุด	1.00	1
13	สละ	3.00	1
14	เห็ด	0.50	1

รวม	105.56	16
-----	--------	----

ระนอง

ลำดับที่	ชนิดพืชอินทรีย์	พื้นที่(ไร่)	จำนวน(ราย)
1	สับปะรด	0.50	1
2	กล้วย	1.75	2
3	กาแฟ	10.00	1
4	เงาะ	0.50	1
5	ทุเรียน	6.25	2
6	มะนาว	2.00	2
7	มะพร้าว	16.50	3
8	มะม่วงหิมพานต์	228.00	1
9	มะรุม	0.10	1
10	มังคุด	6.00	2
11	ลองกอง	4.00	5
12	สะตอ	0.50	2
13	พืชผัก	20.00	6
รวม		276.10	6
รวมทั้งหมด		1,582.27	182

จากการศึกษาสามารถแยกพืชทั้ง 82 ชนิดตามบัญชีรายชื่อแนบท้ายระเบียบกรมวิชาการเกษตร ว่าด้วยการรับรองผลิตพืชตามมาตรฐานระบบการจัดการคุณภาพ การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืช (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 เป็น 3 กลุ่มพืชได้ดังนี้

1.ไม้ผล มีจำนวน 32 ชนิด คือ มะพร้าว มังคุด ทุเรียน ลองกอง เงาะ กระท้อน กล้วย กาแฟ แก้วมังกร ขนุน ชมพู่ ทับทิม ฝรั่ง มะขาม มะม่วง มะม่วงหิมพานต์ มะยงชิด มะยม มะละกอ ละคร ส้ม สละ สะตอ สับปะรด หม่อน มะรุม สะเดา มะนาว มะกรูด ชะอม อะโวคาโด มะกอก

2.พืชผัก มีจำนวน 32 ชนิด คือ กวางตุ้ง กุยช่าย กระเทียม แคนตาลูป ชะอม ดอกขจร ดอกแค ดอกขมิ้น จันทร์ ดาหลา ต้นหอม ต้นอ่อนพืช ตะลิงปริง ตระกูลแตง ตระกูลถั่ว บวบ ผักกาดหอม ผักกูด ฟักข้าว ผักโขม ผักบุ้ง ผักแพรว ผักหวานป่า ผักเหียง ใผ่ พริก มะเขือ ฟักทอง จิงจูฉ่าย สตอเบอร์รี่ เมล่อน ผักสลัด เห็ด

3.สมุนไพร มีจำนวน 16 ชนิด คือ กะเพรา ใบเตย คื่นช่าย ดีปลี ยอ สะระแหน่ ขมิ้น ข่า ผักชี แมงลัก ว่านหางจระเข้ โหระพา ชะพลู ดีปลี พลูควา เตยหอม

4.พืชอื่นๆ มีจำนวน 2 ชนิด คือ ข้าวโพดหวาน ข้าวไร่

ขั้นตอนที่ 2 การจัดทำแบบสัมภาษณ์ ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามปลายปิด (Closed – ended question) และคำถามแบบเปิด (Opened - ended question)

2.1 การจัดทำแบบสัมภาษณ์ โดยยึดหลักตามมาตรฐานสินค้าเกษตร มกษ.9000 เล่ม 1-2552 การผลิต การแปรรูป แสดงฉลาก และการจำหน่ายผลิตผลและผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์ของสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยหน่วยรับรองของกรมวิชาการเกษตรและหน่วยรับรองเอกชน ทำหน้าที่ในการดำเนินการตรวจรับรอง โดยแบ่งการสัมภาษณ์ออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานทั่วไปของเกษตรกร ประกอบด้วยข้อมูล เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก ประสบการณ์การผลิตพืชอินทรีย์ พื้นที่ผลิตพืชอินทรีย์ พักแปลงจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นแรงงานในการผลิตพืชอินทรีย์ จำนวนแรงงานนอกครัวเรือนที่ใช้ในการผลิตพืชอินทรีย์ รายได้รวมจากการจำหน่ายผลิตผลผลิตภัณฑ์พืชอินทรีย์ ลักษณะการจำหน่าย ราคาเฉลี่ยของผลผลิตในปี 2560 การได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่รัฐ การได้รับการอบรมเรื่องพืชอินทรีย์ ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิด มีคำตอบให้เลือก เป็นแบบให้เลือกคำตอบเดียว และเติมคำในช่องว่าง

ตอนที่ 2 ทศนคติต่อการเข้าสู่ระบบการผลิตพืชอินทรีย์ตามมาตรฐานสินค้าเกษตร มกษ.9000 เล่ม 1-2552 ของเกษตรกร ประกอบด้วยคำถามเหตุผลที่สำคัญที่สุดที่จะเข้าสู่ระบบการผลิตพืชอินทรีย์ บุคคลใดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าสู่ระบบการผลิตพืชอินทรีย์ พืชอินทรีย์ชนิดใดที่จะเลือกทำการผลิต เหตุผลสำคัญที่สุดที่เลือกทำการผลิตพืชอินทรีย์ชนิดนั้น ได้รับอิทธิพลจากสื่อประเภทใดในการตัดสินใจทำการผลิตพืชอินทรีย์ เหตุผลสำคัญที่สุดถ้าจะออกจากระบบการผลิตพืชอินทรีย์กลับมาผลิตพืชแบบทั่วไป (ใช้สารเคมี ปุ๋ยเคมี)และเมื่อ

เข้าสู่ระบบการผลิตพืชอินทรีย์คิดว่าจะสามารถรักษาระบบคุณภาพการผลิตพืชอินทรีย์ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนรี
เปล่าลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิด มีคำตอบให้เลือก เป็นแบบให้เลือกคำตอบเดียว และเติมคำในช่องว่าง

ตอนที่ 3 การยอมรับการผลิตพืชอินทรีย์ตามมาตรฐานสินค้าเกษตร มกช.9000 เล่ม 1-2552 ของ
เกษตรกรเป็นคำถามเกี่ยวกับการยอมรับการผลิตพืชอินทรีย์ เชิงความคิดเห็นและการนำไปปฏิบัติของเกษตรกร
ตามข้อกำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตร ประกอบด้วยคำถามที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลดังนี้ พื้นที่ การวางแผนการจัดการ
เมล็ดพันธุ์และส่วนที่ใช้ขยายพันธุ์ การจัดการและการปรับปรุงบำรุงดิน การจัดการศัตรูพืช การเก็บเกี่ยวและการ
จัดการหลังการเก็บเกี่ยว การบรรจุหีบห่อ การเก็บรักษาและการขนส่ง การแสดงฉลากและการกล่าวอ้าง การ
บันทึกข้อมูลการผลิต การทวนสอบ

โดยมีเกณฑ์การประเมินการยอมรับเชิงความคิดเห็น คือ

เห็นด้วยมากที่สุด	ค่าคะแนนเฉลี่ย	4.21-5.00 คะแนน
เห็นด้วยมาก	ค่าคะแนนเฉลี่ย	3.41-4.20 คะแนน
เห็นด้วยปานกลาง	ค่าคะแนนเฉลี่ย	2.61-3.40 คะแนน
เห็นด้วยน้อย	ค่าคะแนนเฉลี่ย	1.81-2.60 คะแนน
เห็นด้วยน้อยที่สุด	ค่าคะแนนเฉลี่ย	0.01-1.80 คะแนน

โดยมีเกณฑ์คะแนนการประเมินในการนำไปปฏิบัติ คือ

ประเด็นใดเกษตรกรนำไปปฏิบัติ	ให้คะแนนเท่ากับ 1
ประเด็นใดเกษตรกรไม่นำไปปฏิบัติ	ให้คะแนนเท่ากับ 0

เกณฑ์การประเมินการยอมรับเชิงความคิดเห็นและนำไปปฏิบัติ คือ

เห็นด้วยมากที่สุด	ค่าคะแนนเฉลี่ย	84.01-100.00คะแนน
เห็นด้วยมาก	ค่าคะแนนเฉลี่ย	68.01-84.00คะแนน
เห็นด้วยปานกลาง	ค่าคะแนนเฉลี่ย	52.01-68.00คะแนน
เห็นด้วยน้อย	ค่าคะแนนเฉลี่ย	36.01-52.00 คะแนน
เห็นด้วยน้อยที่สุด	ค่าคะแนนเฉลี่ย	00.01-36.00 คะแนน

ตอนที่ 4 ปัญหาของเกษตรกรในการเข้าสู่ระบบการผลิตพืชอินทรีย์เพื่อขอการรับรองตาม
มาตรฐานสินค้าเกษตรเป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาในการผลิตพืชอินทรีย์ ประกอบด้วย 4 ประเด็น ได้แก่ ปัญหา
ด้านปัจจัยการผลิตพืชอินทรีย์ ปัญหาด้านการจัดการการผลิตพืชอินทรีย์ ปัญหาด้านการตลาดพืชอินทรีย์ และปัญหา
ด้านวิชาการและการส่งเสริมการผลิตพืชอินทรีย์

โดยมีเกณฑ์ในการประเมินปัญหา คือ

0 = ไม่มีปัญหา

- 1 = มีปัญหาน้อยที่สุด
- 2 = มีปัญหาน้อย
- 3 = มีปัญหาปานกลาง
- 4 = มีปัญหามาก
- 5 = มีปัญหามากที่สุด

เกณฑ์การแปลความหมายระดับปัญหาใช้วิธีนำค่าเฉลี่ยในแต่ละประเด็นมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ ดังนี้

ปัญหามากที่สุด	ค่าคะแนนเฉลี่ย	4.21-5.00 คะแนน
ปัญหามาก	ค่าคะแนนเฉลี่ย	3.41-4.20 คะแนน
ปัญหาปานกลาง	ค่าคะแนนเฉลี่ย	2.61-3.40 คะแนน
ปัญหาน้อย	ค่าคะแนนเฉลี่ย	1.81-2.60 คะแนน
ปัญหาน้อยที่สุด	ค่าคะแนนเฉลี่ย	0.01-1.80 คะแนน

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะในการผลิตพีชอินทรีย์ของเกษตรกร เป็นคำถามปลายเปิด ที่เกษตรกรสามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาหรือข้อเสนอแนะในการผลิตพีชอินทรีย์ในพื้นที่ภาคใต้ตอนบน

2.2 การตรวจสอบแก้ไขและปรับปรุงเครื่องมือ

2.2.1 การหาความเที่ยงตรง โดยนำเสนอแบบสัมภาษณ์แก่คณะผู้วิจัยและผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบและแก้ไขตามข้อเสนอแนะ เพื่อให้แบบสัมภาษณ์มีความถูกต้องสมบูรณ์และเที่ยงตรงตามเนื้อหา

2.2.2 ทดสอบแบบสัมภาษณ์ (Pre-test) กับเกษตรกรผู้ร่วมโครงการที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 ราย แล้วนำผลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ด้าน สภาพพื้นฐานทั่วไปของเกษตรกร ทศนคติต่อการเข้าสู่ระบบการผลิตพีชอินทรีย์ตามมาตรฐานสินค้าเกษตร การยอมรับเทคโนโลยีการผลิตพีชอินทรีย์ตามมาตรฐานสินค้าเกษตรเชิงความคิดเห็นและการยอมรับนำไปปฏิบัติ ปัญหาของเกษตรกรในการเข้าสู่ระบบการผลิตพีชอินทรีย์เพื่อขอการรับรองตามมาตรฐานสินค้าเกษตรข้อเสนอแนะในการผลิตพีชอินทรีย์ของเกษตรกร มาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ใช้วิธีของครอนบาค-อัลฟา(Cronbach's alpha) โดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยมีค่าความเชื่อมั่น (ใกล้เคียง 1) 0.875 0.885 และ 0.950 ตามลำดับ และปรับปรุงแก้ไขในเรื่องสำนวนและภาษาภายใต้คำแนะนำของคณะผู้วิจัยและผู้เชี่ยวชาญก่อนจัดทำแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์และนำไปเก็บข้อมูลต่อไป

2.3 การสัมภาษณ์ประชากรตัวอย่าง

การสัมภาษณ์ประชากรตัวอย่างที่เข้าสู่การขอรับรองและได้รับรองแหล่งผลิตพีชอินทรีย์ ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนบน

2.3.1 คัดเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง ตามบัญชีรายชื่อเกษตรกรที่ขอการรับรองและได้รับการรับรองแหล่งผลิตพืชตามมาตรฐานสินค้าเกษตร 9000 เล่ม 1-2552 และมาตรฐานเกษตรอินทรีย์อื่นๆ ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนบน

2.4 เก็บรวบรวมแบบสัมภาษณ์ และตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสัมภาษณ์แต่ละชุด จากนั้นก็นำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ

ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 วิเคราะห์ข้อมูลสภาพพื้นฐานทั่วไปของเกษตรกร

โดยหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Arithmetic means) ค่าสูงสุด (maximum) และค่าต่ำสุด (minimum)

3.2 วิเคราะห์ทัศนคติต่อการเข้าสู่ระบบการผลิตพืชอินทรีย์ตามมาตรฐานสินค้าเกษตร

3.3 วิเคราะห์การยอมรับเทคโนโลยีการผลิตพืชอินทรีย์ตามมาตรฐานสินค้าเกษตร

โดยหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Arithmetic means) วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตพืชอินทรีย์ตามมาตรฐานสินค้าเกษตร โดยใช้ค่า X^2 - test

3.4 วิเคราะห์ปัญหาของเกษตรกรในการเข้าสู่ระบบการผลิตพืชอินทรีย์เพื่อขอการรับรองตามมาตรฐานสินค้าเกษตรโดยหาค่าร้อยละ(Percentage) ค่าเฉลี่ย (Arithmetic means)

3.5 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะในการผลิตพืชอินทรีย์ของเกษตรกร โดยหาค่าร้อยละ(Percentage) ค่าเฉลี่ย (Arithmetic means)

ขั้นตอนที่ 4 การบันทึกข้อมูล

4.1 ข้อมูลสภาพพื้นฐานทั่วไปของเกษตรกร ประกอบด้วยข้อมูล เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก ประสบการณ์การผลิตพืชอินทรีย์ พื้นที่ผลิตพืชอินทรีย์ พักดแปลง จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นแรงงานในการผลิตพืชอินทรีย์ จำนวนแรงงานนอกครัวเรือนที่ใช้ในการผลิตพืชอินทรีย์ รายได้รวมจากการจำหน่ายผลิตผลผลิตภัณฑ์พืชอินทรีย์ ลักษณะการจำหน่าย ราคาเฉลี่ยของผลผลิตในปี 2560 การได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่รัฐ การได้รับการอบรมเรื่องพืชอินทรีย์

4.2 ข้อมูลทัศนคติต่อการเข้าสู่ระบบการผลิตพืชอินทรีย์ตามมาตรฐานสินค้าเกษตร มกษ.9000 เล่ม 1-2552 ของเกษตรกร ประกอบด้วยเหตุผลที่สำคัญที่สุดในการเข้าสู่ระบบการผลิตพืชอินทรีย์ บุคคลใดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าสู่ระบบการผลิตพืชอินทรีย์ พืชอินทรีย์ชนิดใดที่จะเลือกทำการผลิต เหตุผลสำคัญที่สุดที่เลือกทำการผลิตพืชอินทรีย์ชนิดนั้น ได้รับอิทธิพลจากสื่อประเภทใดในการตัดสินใจทำการผลิตพืชอินทรีย์ เหตุผลสำคัญ

ที่สุดถ้าจะออกจากระบบการผลิตพืชอินทรีย์กลับมาผลิตพืชแบบทั่วไป (ใช้สารเคมี ปุ๋ยเคมี)และเมื่อเข้าสู่ระบบการผลิตพืชอินทรีย์คิดว่าจะสามารถรักษาระบบคุณภาพการผลิตพืชอินทรีย์ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนต่อไป

4.3 ข้อมูลการยอมรับการผลิตพืชอินทรีย์ตามมาตรฐานสินค้าเกษตร มกษ.9000 เล่ม 1-2552 ของเกษตรกรเป็นคำถามเกี่ยวกับการยอมรับการผลิตพืชอินทรีย์ เชิงความคิดเห็นและการนำไปปฏิบัติของเกษตรกร ประกอบด้วยคำถามที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลดังนี้ พื้นที่ การวางแผนการจัดการ เมล็ดพันธุ์และส่วนที่ใช้ขยายพันธุ์ การจัดการและการปรับปรุงบำรุงดิน การจัดการศัตรูพืช การเก็บเกี่ยวและการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว การบรรจุหีบห่อ การเก็บรักษาและการขนส่ง การแสดงฉลากและการกล่าวอ้าง การบันทึกข้อมูลการผลิต การทวนสอบปริมาณผลผลิต

4.4 ข้อมูลปัญหาของเกษตรกรในการเข้าสู่ระบบการผลิตพืชอินทรีย์เพื่อขอการรับรองตามมาตรฐานสินค้าเกษตรเป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาในการผลิตพืชอินทรีย์ ประกอบด้วย 4 ประเด็น ได้แก่ ปัญหาด้านปัจจัยการผลิตพืชอินทรีย์ ปัญหาด้านการจัดการการผลิตพืชอินทรีย์ ปัญหาด้านการตลาดพืชอินทรีย์ และปัญหาด้านวิชาการและการส่งเสริมการผลิตพืชอินทรีย์

4.5 ข้อมูลข้อเสนอแนะในการผลิตพืชอินทรีย์ของเกษตรกร เป็นคำถามปลายเปิด ที่เกษตรกรสามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาหรือข้อเสนอแนะในการผลิตพืชอินทรีย์ในพื้นที่ภาคใต้ตอนบนต่อไป

เวลาและสถานที่ทำการทดลอง

: เริ่มต้น ตุลาคม 2560 สิ้นสุด กันยายน 2561

: สถานที่ทำการทดลอง ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนบนประกอบด้วยจังหวัดสุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช ระนอง ชุมพร และประจวบคีรีขันธ์

8. ผลการทดลองและวิจารณ์

การวิจัยเรื่อง สภาพการผลิตพืชอินทรีย์ของเกษตรกรในเขตภาคใต้ตอนบน ใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปและนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้วิธีการบรรยายประกอบตารางตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานทั่วไปของเกษตรกร

ตอนที่ 2 ทศนคติต่อการเข้าสู่ระบบการผลิตพืชอินทรีย์ตามมาตรฐานสินค้าเกษตร

ตอนที่ 3 การยอมรับการผลิตพืชอินทรีย์ตามมาตรฐานสินค้าเกษตร

ตอนที่ 4 ปัญหาของเกษตรกรในการเข้าสู่ระบบการผลิตพืชอินทรีย์เพื่อขอการรับรองตามมาตรฐานสินค้าเกษตร

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะในการผลิตพืชอินทรีย์ของเกษตรกร

เกษตรกรเป็นเพศชายร้อยละ 64.24 เพศหญิงร้อยละ 35.76 อายุเฉลี่ย 53.33 ปี จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษามากที่สุดร้อยละ 41.86 อาชีพหลักคือทำสวนผลไม้มากที่สุดร้อยละ 64.28 มีประสบการณ์ในการผลิต

พืชอินทรีย์ 1-5 ปีมากที่สุดร้อยละ 70.32 มีประสบการณ์การผลิตพืชอินทรีย์เฉลี่ย 4.74 ปี มีพื้นที่ผลิตพืชอินทรีย์จำนวน 6-10 ไร่มากที่สุดร้อยละ 64.84 มีพื้นที่ผลิตพืชอินทรีย์เฉลี่ย 8.40 ไร่ มีสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นแรงงานผลิตพืชอินทรีย์น้อยกว่าหรือเท่ากับ 2 มากที่สุดร้อยละ 82.97 มีสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นแรงงานในการผลิตพืชอินทรีย์เฉลี่ย 2.12 คน มีแรงงานจ้างนอกครัวเรือนที่ใช้ในการผลิตพืชอินทรีย์น้อยกว่าหรือเท่ากับ 2 มากที่สุดร้อยละ 67.03 มีแรงงานนอกครัวเรือนที่ใช้ในการผลิตพืชอินทรีย์เฉลี่ย 1.78 คน มีรายได้รวมจากการจำหน่ายผลิตผลผลิตภัณฑ์อินทรีย์ 50,001 – 100,000 บาท/ปี มากที่สุดร้อยละ 53.30 มีรายได้รวมจากการจำหน่ายผลิตผลผลิตภัณฑ์อินทรีย์เฉลี่ย 75,450.50 บาท/ปี ก่อนเข้าสู่ระบบการผลิตพืชอินทรีย์ตามมาตรฐานสินค้าเกษตร เคยได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่รัฐร้อยละ 78.02 เคยได้รับการเตรียมความพร้อม การอบรมเรื่องการผลิตพืชอินทรีย์ตามมาตรฐานสินค้าเกษตรร้อยละ 50.90 และได้รับแหล่งความรู้ด้านการผลิตพืชอินทรีย์ตามมาตรฐานสินค้าเกษตรจากเจ้าหน้าที่จากกรมวิชาการเกษตรมากที่สุดเฉลี่ย 4.45 โดยระดับความรู้ที่เกษตรกรได้รับอยู่ในระดับปานกลางเฉลี่ย 2.90 (ตารางที่ 3)

จากการศึกษาสภาพพื้นฐานทั่วไปของเกษตรกรในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนบน พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ยอยู่ในช่วงวัยกลางคนถึงสูงอายุ มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ทำการผลิตพืชอินทรีย์ไม่ยืนต้นประเภท ไม้ผล สถานะการรับรองเป็นแปลงปรับเปลี่ยน ระยะเวลาได้รับการรับรองพืชอินทรีย์ส่วนใหญ่ 4-6 ปี มาตรฐานการรับรองที่ได้รับรองส่วนใหญ่คือ มกษ. 9000 เล่ม 1-2552 การผลิต การแปรรูป แสดงฉลาก และการจำหน่ายผลิตผลและผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์ (สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ, 2552) จากสภาพพื้นฐานทั่วไปของเกษตรกร พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการผลิตพืชอินทรีย์เพื่อขอการรับรองตามมาตรฐานสินค้าเกษตร ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การผลิตพืชอินทรีย์ แหล่งความรู้ด้านการผลิตตามมาตรฐานสินค้าเกษตร และการอบรม แนะนำส่งเสริมจากหน่วยงานราชการ โดยเฉพาะ การวางแผนและการจัดการ การปรับปรุงบำรุงดิน การจัดการศัตรูพืช และการบันทึกข้อมูล ทำให้ไม่สามารถผลิตพืชอินทรีย์ให้มีคุณภาพได้ตามมาตรฐานสินค้าเกษตรเนื่องจากขาดองค์ความรู้ ความเข้าใจ ในการผลิตพืชอินทรีย์ตามมาตรฐานสินค้าเกษตร รวมทั้งพื้นที่การผลิตพืชอินทรีย์ของเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นการปลูกพืชแบบผสมผสาน ทำให้เกิดความยุ่งยากต่อการดำเนินการ ประกอบกับการขาดตลาดในการจำหน่ายผลิตผลและผลิตภัณฑ์พืชอินทรีย์ ส่งผลต่อช่องทางการจำหน่ายและราคาจำหน่ายผลิตผลอินทรีย์ที่ไม่ได้แตกต่างจากผลิตผลทั่วไป ทำให้เกษตรกรขาดแรงจูงใจในการผลิตพืชอินทรีย์เพื่อขอการรับรองเนื่องจากความยุ่งยากในการจัดการแหล่งผลิตพืชอินทรีย์ให้มีประสิทธิภาพ และมีคุณภาพตามมาตรฐานสินค้าเกษตร

สภาพพื้นฐานทั่วไปของเกษตรกร

ตารางที่ 3 แสดงสภาพพื้นฐานทั่วไปของเกษตรกร

N=182

สภาพทางสังคม	จำนวน(คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	117	64.24
หญิง	65	35.76
อายุ (ปี)		
31-40	19	10.44
41-50	46	25.27
51-60	76	41.76
มากกว่าหรือเท่ากับ 61	41	22.53

Minimum = 38

Maximum = 76

Mean = 53.33

S.D. = 14.23

ระดับการศึกษา	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ไม่ได้เรียนหนังสือ	6	3.30
ประถมศึกษา	69	37.75
มัธยมศึกษา	76	41.86
ปริญญาตรี	26	14.29
อื่นๆ	5	2.80
อาชีพหลัก	จำนวน(คน)	ร้อยละ

ทำสวนปาล์มน้ำมัน	18	9.90
ทำสวนยางพารา	22	12.09
ทำสวนผลไม้	117	64.28
รับราชการ	13	7.14
ค้าขาย	5	2.75
อื่นๆ (ระบุ) ปลูกผักผสมผสาน	7	3.84

ประสบการณ์การผลิตพืชอินทรีย์(ปี)	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ไม่มี	17	9.34
1-5	128	70.32
5-10	24	13.19
มากกว่า 10 ปี	13	7.15

Minimum = 0

Maximum = 14

Mean = 4.74

S.D. = 1.75

พื้นที่ผลิตพืชอินทรีย์	N= 182					
	จำนวน(คน)	ร้อยละ	Min	Max	Mean	SD
จำนวน (ไร่)						
<= 5	31	17.03	0.5	27	8.40	7.83
6 - 10	118	64.84				
11 - 20	26	14.28				

> 20	7	3.85				
------	---	------	--	--	--	--

จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นแรงงานในการผลิตพืชอินทรีย์ (คน)	จำนวน(คน)	ร้อยละ
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 2	151	82.97
3-4	28	15.38
มากกว่าหรือเท่ากับ 5	3	1.65

Minimum = 1

Maximum = 5

Mean = 2.12

S.D. = 1.05

จำนวนแรงงานจ้างนอกครัวเรือนที่ใช้ในการผลิตพืชอินทรีย์ (คน)	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ไม่มีแรงงานจ้าง	44	24.18
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 2	122	67.03
3-4	14	7.69
มากกว่าหรือเท่ากับ 5	2	1.10

Minimum = 0

Maximum = 5

Mean = 1.78

S.D. = 0.88

รายได้รวมจากการจำหน่ายผลผลิตผลิตภัณฑ์พืชอินทรีย์ บาท/ปี	จำนวน(คน)	ร้อยละ

น้อยกว่าหรือเท่ากับ 50,000	24	13.19
50,001-100,000	97	53.30
100,001-300,000	58	31.86
มากกว่าหรือเท่ากับ 300,000	3	1.65

Minimum = 22,000

Maximum = 325,000

Mean = 75,450.50

S.D. = 72,663.35

ก่อนเข้าสู่ระบบการผลิตพืชอินทรีย์ตาม มาตรฐานสินค้าเกษตร เคยได้รับคำแนะนำ จากเจ้าหน้าที่ของรัฐ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ไม่เคย	40	21.98
เคย	142	78.02
เคยได้รับการเตรียมความพร้อม/อบรมการผลิต พืชอินทรีย์ตามมาตรฐานสินค้าเกษตร		
ไม่เคย	89	49.10
เคย	93	50.90

แหล่งความรู้ด้านการผลิตพืชอินทรีย์ ตามมาตรฐานสินค้าเกษตร	ระดับความรู้ที่ได้รับ (จำนวนราย/ร้อยละ)					X̄	S.D.	ความหมาย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
	5	4	3	2	1			
1. หนังสือพิมพ์	0	2	32	52	96	1.79	0.72	น้อยที่สุด
	0	(0.95)	(17.31)	29.11)	(52.63)			

2. วารสาร	0 0	10 (5.47)	39 (21.70)	70 38.44)	63 (34.39)	2.56	0.85	น้อย
3. วิทยุ/โทรทัศน์	10 (5.35)	17 (9.65)	77 (42.26)	52 28.49)	26 (14.25)	2.98	1.10	ปานกลาง
4. เพื่อนบ้าน	12 (7.17)	16 (8.85)	75 (40.97)	50 27.29)	29 (15.72)	2.87	1.02	ปานกลาง
5. เจ้าหน้าที่จากกรมส่งเสริม การเกษตร	34 (18.43)	70 38.32)	46 (25.34)	23 12.61)	9 (5.30)	3.44	1.15	มาก
6. นักวิชาการเกษตรจากกรมพัฒนา ที่ดิน	17 (9.48)	36 20.29)	81 (44.29)	26 14.04)	22 (11.90)	3.29	0.94	ปานกลาง
7. เจ้าหน้าที่จากกรมการข้าว	0 0	4 (2.38)	35 (19.36)	80 43.77)	63 (34.49)	2.54	0.82	น้อย
8. เจ้าหน้าที่จากกรมวิชาการเกษตร	62 (33.73)	66 36.32)	37 (20.34)	17 (9.61)	0 0	4.45	1.15	มากที่สุด
9. เจ้าหน้าที่จากสำนักงานเกษตรและ สหกรณ์จังหวัด	0 0	4 (2.15)	26 (14.46)	87 47.90)	65 (35.49)	2.53	0.90	น้อย
10. อื่นๆ (เจ้าหน้าที่จากสำนักงาน สหกรณ์จังหวัด)	0 0	6 (3.54)	21 (11.72)	93 50.90)	62 (33.84)	2.52	0.92	น้อย
เฉลี่ยรวม						2.90	0.96	ปานกลาง

หมายเหตุ ช่วงคะแนน

ระดับความรู้ที่ได้รับ

4.21-5.00

มากที่สุด

3.41-4.20

มาก

2.61-3.40

ปานกลาง

1.81-2.60

น้อย

1.00-1.80

น้อยที่สุด

ทัศนคติต่อการเข้าสู่ระบบการผลิตพืชอินทรีย์ตามมาตรฐานสินค้าเกษตร

เหตุผลสำคัญที่สุดในการเข้าสู่ระบบการผลิตพืชอินทรีย์คือ มีสุขภาพดีทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภคมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 67.26 โดยตนเองเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าสู่ระบบการผลิตพืชอินทรีย์มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 81.45 พืชอินทรีย์ที่เลือกทำการผลิตมากที่สุดคือไม้ผลร้อยละ 76.37 มีตลาดรองรับเป็นเหตุผลสำคัญที่สุดในการเลือกทำการผลิตมากที่สุดร้อยละ 49.35 ได้รับอิทธิพลจากสื่อโทรทัศน์-วิทยุในการตัดสินใจทำการผลิตพืชอินทรีย์มากที่สุดร้อยละ 41.86 มีโรคแมลงศัตรูระบาดเยอะเป็นเหตุผลสำคัญที่สุดถ้าจะออกจากระบบการผลิตพืชอินทรีย์กลับมาผลิตพืชแบบทั่วไป(ใช้ปุ๋ยเคมี สารเคมี)มากที่สุดร้อยละ 38.02 เมื่อเข้าสู่ระบบการผลิตพืชอินทรีย์คิดว่าสามารถรักษาระบบคุณภาพการผลิตพืชอินทรีย์ไว้ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนมากที่สุดร้อยละ 79.08 (ตารางที่ 4)

ด้านทัศนคติต่อการเข้าสู่ระบบการผลิตพืชอินทรีย์ตามมาตรฐานสินค้าเกษตรของเกษตรกร พบว่า เหตุผลสำคัญที่สุดในการปรับเปลี่ยนจากการผลิตพืชแบบทั่วไป(ใช้สารเคมี)มาเป็นการผลิตพืชอินทรีย์คือต้องการมีสุขภาพที่ดี ของตนเองและครอบครัว และลดต้นทุนการผลิต แต่การจะผลิตพืชอินทรีย์เพื่อขอรับรองตามมาตรฐานสินค้าเกษตรนั้น แรงจูงใจสำคัญที่สุดคือ ราคาผลผลิตต้องเหมาะสมหรือแตกต่างจากผลผลิตทั่วไปที่มีการใช้สารเคมีรวมทั้งมีตลาดรองรับ จึงจะมีการผลิตและขอการรับรองตามมาตรฐานสินค้าเกษตรตามนโยบายของรัฐบาล จากการศึกษาโดยการสัมภาษณ์และสังเกต พบว่ามีความสัมพันธ์ต่อการปรับเปลี่ยนจากการผลิตพืชแบบทั่วไป(ใช้สารเคมี)มาผลิตพืชอินทรีย์เพื่อเข้าสู่ระบบการรับรองตามมาตรฐานสินค้าเกษตร ตามหลักการปฏิบัติตามมาตรฐานสินค้าเกษตร 9000 เล่ม 1- 2552 ทั้ง 10 ข้อกำหนดเพื่อขอการรับรอง ซึ่งสอดคล้องกับบทความ (วิฑูรย์ และ เจริญ, 2546) ที่กล่าวว่า ระบบการผลิตเกษตรอินทรีย์ในประเทศไทยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท 1.เกษตรกรแบบพึ่งตนเอง ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานจากหน่วยรับรอง มุ่งเน้นผลิตเพื่อลดต้นทุนการผลิต ลดปัจจัยการผลิตที่ต้องซื้อจากภายนอก ได้แก่ ปุ๋ยเคมี สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืช ฮอร์โมนเร่งการเจริญเติบโต ซึ่งสามารถสร้างความปลอดภัยให้แก่ผู้ผลิตและผู้บริโภคได้ 2.เกษตรกรอินทรีย์แบบรับรองมาตรฐาน มุ่งเน้นเพื่อจำหน่ายผ่านทางระบบตลาดทั่วไปหรือการตลาดทางเลือก ซึ่งเมื่อได้รับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แล้ว ผู้บริโภคจะเลือกซื้อจากความเชื่อถือในตรารับรอง ซึ่งราคาจะสูงกว่าผลผลิตทั่วไปที่ไม่ได้รับการรับรองอินทรีย์ และสอดคล้องตามบทความของ (พันธ์จิตต์, 2549) ที่กล่าวว่าในระดับสากลคำว่าเกษตรอินทรีย์หมายถึง การทำการเกษตรอินทรีย์ที่มีการตรวจรับรองมาตรฐานเท่านั้น แต่สำหรับในประเทศไทยการทำเกษตรอินทรีย์เริ่มต้นมาจากการทำเกษตรทางเลือก และมีความคล้ายคลึงกับการทำการเกษตรในอดีตของไทยที่ไม่ใช้สารเคมีทางการเกษตร นอกจากนั้น การส่งเสริมการทำเกษตรอินทรีย์ในระยะเริ่มต้นมุ่งเน้นเพื่อลดต้นทุนการผลิตและยังไม่มีมีการขอรับรองมาตรฐาน

ดังนั้นจากการศึกษาทัศนคติการผลิตพืชอินทรีย์ของเกษตรกรในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนบน สามารถแบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม เพื่อนำไปสู่แนวทางในการแก้ไขปัญหาแต่ละกลุ่ม ได้ดังนี้

1. ด้านตลาด เป็นกลุ่มเกษตรกรส่วนใหญ่ในพื้นที่ภาคใต้ตอนบนทั้งหมด มีจำนวน 86 ราย คิดเป็นร้อยละ 53.09 พื้นที่ 750.22 ไร่ เป็นกลุ่มที่มีทัศนคติต้องการจำหน่ายผลผลิตราคาแพงหรือเหมาะสม รวมทั้งมีตลาด

รองรับ เป็นแรงจูงใจสำคัญต่อการตัดสินใจเข้าสู่ระบบการผลิตพืชอินทรีย์เพื่อขอการรับรอง เกษตรกรสามารถยอมรับ และพร้อมปฏิบัติตามมาตรฐานสินค้าเกษตร ตามคำแนะนำของหน่วยงานราชการ ความยั่งยืนของการอยู่ในระบบการผลิตพืชอินทรีย์แปรผันตามราคาผลผลิตที่จำหน่ายได้

2. ด้านวิถีชุมชนดั้งเดิม เป็นกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดนครศรีธรรมราช มีจำนวน 65 ราย คิดเป็นร้อยละ 40.12 พื้นที่ 532.80 ไร่ เป็นกลุ่มเกษตรกรที่ไม่นิยมใช้สารเคมี ทำการเกษตรแบบดั้งเดิม อิงธรรมชาติ โดยตระหนักถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น เกษตรกรขาดความรู้ ความเข้าใจ ในการผลิตพืชอินทรีย์ตามมาตรฐานสินค้าเกษตร เกษตรกรจะเข้าสู่ระบบการผลิตพืชอินทรีย์เพื่อขอการรับรอง และอยู่ในระบบอย่างยั่งยืน ถ้าหน่วยงานราชการให้การแนะนำ ส่งเสริม เพื่อเพิ่มปริมาณและยกระดับคุณภาพของผลผลิตให้สูงขึ้น นำมาซึ่งรายได้ที่มากขึ้น

3. ด้านสุขภาพ เป็นกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และจังหวัดสุราษฎร์ธานีบางส่วน มีจำนวน 11 ราย คิดเป็นร้อยละ 6.79 พื้นที่ 87.19 ไร่ เป็นกลุ่มเกษตรกรที่ให้ความสำคัญในด้านสุขภาพมากที่สุด ไม่มีการใช้สารเคมีทุกชนิดในการผลิตพืช มีความยั่งยืนในระบบการผลิตพืชอินทรีย์อย่างแท้จริง ปัจจัยด้านราคาผลผลิตไม่มีผลหรือมีผลน้อยต่อการขอรับรองแหล่งผลิตพืชอินทรีย์ตามมาตรฐานสินค้าเกษตร

ซึ่งสอดคล้องตามบทความของ (ชนวน และคณะ, 2550) ที่กล่าวว่า ในประเทศไทย ได้แบ่งปัจจัยภายในประเทศที่ผลักดันการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ไว้ดังนี้ ปัจจัยแรก คือ ความตระหนักถึงสุขภาพ โดยเฉพาะในกลุ่มผู้ที่ได้รับข้อมูลสาเหตุของการเจ็บป่วยและเสียชีวิตด้วยโรคมะเร็ง ว่ามีผลมาจากการบริโภคอาหารที่มีสารพิษตกค้างโดยเฉพาะสารกำจัดศัตรูพืชที่พิสูจน์แล้วว่าส่วนใหญ่เป็นสารก่อมะเร็ง ปัจจัยที่สอง คือ ราคาที่สูงขึ้นอย่างมากและรวดเร็วของปัจจัยการผลิตทางการเกษตรที่เป็นผลิตภัณฑ์พลอยได้จากอุตสาหกรรมปิโตรเคมี เช่น ปุ๋ยเคมี และสารเคมีกำจัดศัตรูพืช ทำให้ต้นทุนการผลิตของเกษตรกรสูงขึ้น ในขณะที่ราคาผลผลิตมิได้เพิ่มขึ้นในสัดส่วนที่เหมาะสม ปัจจัยที่สาม ความตระหนักถึงความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมที่ถูกปนเปื้อนจากสารพิษที่ใช้ในการเกษตร ดินเสื่อมความอุดมสมบูรณ์ การระบาดของศัตรูพืชที่รุนแรงขึ้น รวมทั้งสิ่งมีชีวิตในธรรมชาติ เช่น กุ้ง หอย ปู ปลา ซึ่งเป็นอาหารของประชาชนในชนบทได้ถูกทำลายไปเป็นจำนวนมาก

ตารางที่ 4 แสดงทัศนคติต่อการเข้าสู่ระบบการผลิตพืชอินทรีย์ตามมาตรฐานสินค้าเกษตรของเกษตรกร

N=182

เหตุผลสำคัญที่สุดในการเข้าสู่ระบบการผลิตพืชอินทรีย์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ผลผลิตราคาแพง	24	13.25

ผลผลิตมีคุณภาพ รสชาติอร่อย	4	2.21
สุขภาพดีทั้งผู้ผลิต ผู้บริโภค	122	67.26
มีตลาดรองรับมาก	5	2.71
ลงทุนน้อย	5	2.79
ตามนโยบายภาครัฐ	6	3.10
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	16	8.68
บุคคลใดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าสู่ระบบ การผลิตพืชอินทรีย์		
ตนเอง	148	81.45
สมาชิกในครอบครัว	8	3.44
เพื่อน	2	1.32
พ่อค้า-แม่ค้า	6	3.64
เจ้าหน้าที่ภาครัฐ	18	10.15
พืชอินทรีย์ชนิดใดที่ท่านจะเลือกทำการผลิต		
ไม้ผล	139	76.37
พืชผัก	9	4.95
พืชสมุนไพร	3	1.65
ไม้ดอก-ไม้ประดับ	-	-
ผสมผสาน	31	17.03
เหตุผลสำคัญที่สุดที่ท่านเลือกทำการผลิตพืช อินทรีย์ชนิดนั้น		

โรคแมลงศัตรูน้อย	8	4.55
ราคาสูง	34	18.55
มีการรวมกลุ่มผลิต	19	10.50
มีตลาดรองรับ	90	49.35
มีหน่วยงานราชการแนะนำ ส่งเสริม	31	17.05
อื่นๆ	-	-

ท่านได้รับอิทธิพลจากสื่อประเภทใดในการตัดสินใจทำการผลิตพืชอินทรีย์	จำนวน(คน)	ร้อยละ
โทรทัศน์-วิทยุ	76	41.86
หนังสือพิมพ์	6	3.30
เอกสาร แผ่นพับ ใบปลิว	23	12.80
อินเทอร์เน็ต	30	16.29
งานแสดงสินค้า นิทรรศการ	47	25.75
เหตุผลสำคัญที่สุดที่ท่านจะออกจากระบบการผลิตพืชอินทรีย์กลับมาผลิตพืชแบบทั่วไป (ใช้สารเคมี ปุ๋ยเคมี)		
ราคาผลผลิตไม่แตกต่างจากผลผลิตเคมี	56	30.55
โรคแมลงศัตรูระบาดเยอะ	69	38.02
ปริมาณผลผลิตน้อย ไม่มีคุณภาพ	51	27.75
ตลาดไม่รองรับ	6	3.68
สุขภาพดี	-	-

เมื่อท่านเข้าสู่ระบบการผลิตพืชอินทรีย์ท่านคิดว่าจะสามารถรักษาระบบคุณภาพการผลิตพืชอินทรีย์ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนรึเปล่า		
1. ได้	144	79.08
ไม่ได้ เนื่องจาก	38	20.92
ปัญหาโรคแมลงศัตรูพืช	14	7.95
ราคาผลผลิตต่ำ ไม่คุ้มทุน	13	7.17
ไม่มีตลาดรองรับ	11	5.80

การยอมรับการผลิตพืชอินทรีย์ตามมาตรฐานสินค้าเกษตร 9000 เล่ม 1-2552 ของเกษตรกร

ซึ่งแบ่งออกเป็น 10 ด้านดังนี้ พื้นที่ การวางแผนการจัดการ เมล็ดพันธุ์และส่วนที่ใช้ขยายพันธุ์ การจัดการและการปรับปรุงบำรุงดิน การจัดการศัตรูพืช การเก็บเกี่ยวและการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว การบรรจุหีบห่อ การเก็บรักษาและการขนส่ง การแสดงฉลากและการกล่าวอ้าง การบันทึกข้อมูลการผลิต การทวนสอบ โดยมีการยอมรับมาตรฐานสินค้าเกษตรในเชิงความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก (เฉลี่ย 4.12) และการยอมรับมาตรฐานสินค้าเกษตรนำไปปฏิบัติอยู่ในระดับมาก (เฉลี่ย 70.79) ด้วยเช่นกัน (ตารางที่ 5)

การยอมรับมาตรฐานสินค้าเกษตรในเชิงความคิดเห็นสามารถแยกได้ตามลำดับดังนี้

ระดับมากที่สุด ได้แก่

- 1) พื้นที่ไม่มีความเสี่ยงต่อการปนเปื้อนสารเคมี/โลหะหนัก (4.64)
- 2) เป็นพื้นที่ปลูกพืชอินทรีย์ทั้งหมดหรือปลูกพืชอินทรีย์แยกจากพืชทั่วไปชัดเจน (4.59)
- 3) มีมาตรการและการปฏิบัติป้องกันการปนเปื้อนที่ชัดเจน
(ดิน น้ำ อากาศ และเครื่องมือการเกษตร) (4.62)
- 4) เมล็ดพันธุ์หรือส่วนที่ใช้ขยายพันธุ์มาจากระบบการผลิตพืชอินทรีย์(4.24)
- 5) มีการใช้วัสดุปรับปรุงบำรุงดินตามที่มาตรฐานกำหนด(4.49)
- 6) มีมาตรการและ/หรือการป้องกันกำจัดโรคพืชตลอดการผลิตสอดคล้องตามมาตรฐาน(4.67)
- 7) มีมาตรการและ/หรือการป้องกันกำจัดแมลงและสัตว์ศัตรูพืชตลอดการผลิตตามมาตรฐาน(4.71)
- 8) มีมาตรการและ/หรือการป้องกันกำจัดวัชพืชตลอดการผลิต สอดคล้องตามมาตรฐานกำหนด(4.68)

- 9) ไม่นำผลิตผลพืชทั่วไปมาปะปนกับผลิตผลพืชอินทรีย์และมีการบ่งชี้ชัดเจน(4.44)
- 10) มีการบรรจุหีบห่อผลิตผลพืชอินทรีย์ที่ไม่ปะปนกับผลิตผลพืชทั่วไป(4.28)
- 11) มีการเก็บรักษาผลิตผลพืชอินทรีย์ที่ไม่ปะปนกับผลิตผลพืชทั่วไป(4.39)
- 12) ใช้ใบรับรองแสดงหรือกล่าวอ้างเพื่อการจำหน่ายตรงกับชนิดพืชที่ได้รับการรับรอง(4.56)
- 13) ปริมาณผลิตผลที่จำหน่ายสอดคล้องกับปริมาณผลิตผลที่เก็บเกี่ยว(4.47)
- 14) ชื่อหน่วยรับรองและรหัสรับรองถูกต้องและชัดเจน(4.39)
- 15) การแสดงฉลากต้องมีรายละเอียดตามที่มาตรฐานกำหนด(4.38)
- 16) มีบันทึก หลักฐานและ/หรือเอกสารแสดงการผลิตพืชอินทรีย์แยกจากการผลิตพืชทั่วไปชัดเจน(4.45)
- 17) มีการจัดทำแผนการผลิตและจดบันทึกการปฏิบัติงานภายในฟาร์มครบถ้วนและต่อเนื่อง (4.40)

ระดับมาก ได้แก่

- 1) พื้นที่ไม่มีความเสี่ยงต่อน้ำท่วมซ้ำซาก(3.92)
- 2) เมล็ดพันธุ์หรือส่วนที่ใช้ขยายพันธุ์ไม่มีการตัดแปรพันธุกรรม หรือผ่านการฉายรังสี(3.74)
- 3) ไม่มีการเผาทำลายเศษซากพืชภายในแปลงยกเว้นในกรณีที่มีการระบาดของโรคหรือแมลงศัตรูพืช มีการควบคุมพื้นที่ในการเผาทำลาย(3.79)
- 4) สารที่ใช้ในกระบวนการหลังการเก็บเกี่ยวเป็นสารจากธรรมชาติหรือมาตรฐานอนุญาตให้ใช้(3.75)
- 5) มีการชี้แจงแสดงถึงการบรรจุหีบห่อผลิตผลพืชอินทรีย์ออกจากผลิตผลพืชทั่วไปอย่างชัดเจน(3.57)
- 6) มีการชี้แจงแสดงถึงการเก็บรักษาผลิตผลพืชอินทรีย์ออกจากผลิตผลพืชทั่วไปอย่างชัดเจน(3.54)
- 7) มีการควบคุมและป้องกันไม่ให้ผลิตผลพืชอินทรีย์ปนเปื้อนสารที่ไม่อนุญาตให้ใช้ตาม มกษ. (3.79)
- 8) มีการป้องกันความเสียหายของผลิตผลและ การสูญเสียความเป็นอินทรีย์ระหว่างการขนส่ง(3.52)
- 9) มีการชี้แจงแสดงถึงการขนส่งผลิตผลพืชอินทรีย์ออกจากผลิตผลพืชทั่วไปอย่างชัดเจน(3.46)
- 10) ขนาดเครื่องหมายรับรองเป็นไปตามมาตรฐานโดยเส้นผ่าศูนย์กลางไม่ต่ำกว่า 15 มิลลิเมตร(3.75)
- 11) สีของเครื่องหมายรับรองเป็นไปตามเงื่อนไขที่หน่วยรับรองกำหนด(3.77)
- 12) มีการกล่าวอ้างว่าเป็นผลิตผลจากการผลิตแบบอินทรีย์(3.57)
- 13) มีบันทึกและ/หรือหลักฐานแหล่งที่มาของปัจจัยการผลิต และการใช้ปัจจัยการผลิตต่างๆ(3.64)
- 14) มีบันทึกหลักฐานและ/หรือเอกสารที่ทวนสอบได้ตลอดห่วงโซ่การผลิตแยกชัดเจน(3.61)

การยอมรับมาตรฐานสินค้าเกษตรนำไปปฏิบัติของเกษตรกรสามารถแยกได้ดังนี้

พื้นที่ไม่มีความเสี่ยงต่อการปนเปื้อนสารเคมี/โลหะหนัก (87.32) เป็นพื้นที่ปลูกพืชอินทรีย์ทั้งหมดหรือปลูกพืชอินทรีย์แยกจากพืชทั่วไปชัดเจน (87.20) มีมาตรการและ/หรือการป้องกันกำจัดโรคพืชตลอดการผลิตสอดคล้องตามมาตรฐาน(86.50) มีมาตรการและ/หรือการป้องกันกำจัดแมลงและสัตว์ศัตรูพืชตลอดการผลิตตาม

มาตรฐาน(87.11) มีมาตรการและ/หรือการป้องกันกำจัดวัชพืชตลอดการผลิต สอดคล้องตามมาตรฐานกำหนด (85.13) ไม่นำผลิตผลพืชทั่วไปมาปะปนกับผลิตผลพืชอินทรีย์และมีการบ่งชี้ชัดเจน(85.22) มีการบรรจุหีบห่อผลิตผลพืชอินทรีย์ที่ไม่ปะปนกับผลิตผลพืชทั่วไป(86.21) มีการเก็บรักษาผลิตผลพืชอินทรีย์ที่ไม่ปะปนกับผลิตผลพืชทั่วไป(86.33) ใช้ใบรับรองแสดงหรือกล่าวอ้างเพื่อการจำหน่ายตรงกับชนิดพืชที่ได้รับการรับรอง(84.75) ปริมาณผลิตผลที่จำหน่ายสอดคล้องกับปริมาณผลิตผลที่เก็บเกี่ยว(81.45) ชื่อหน่วยรับรองและรหัสรับรองถูกต้องและชัดเจน(86.32) มีการยอมรับมาตรฐานสินค้าเกษตร 9000 เล่ม 1-2552 นำไปปฏิบัติมากที่สุด เนื่องจากมีความสำคัญในกระบวนการผลิตพืชอินทรีย์เพื่อให้ได้ผลิตผลที่มีคุณภาพ มีความปลอดภัย ไม่มีการปนเปื้อนของสารเคมี และเป็นที่ยอมรับของตลาดและผู้บริโภค จึงมีการยอมรับความคิดเห็นและนำไปปฏิบัติมากที่สุด

สำหรับมาตรการและการปฏิบัติป้องกันการปนเปื้อนที่ชัดเจน (ดิน น้ำ อากาศ และเครื่องมือการเกษตร) (78.61) เมล็ดพันธุ์หรือส่วนที่ใช้ขยายพันธุ์มาจากระบบการผลิตพืชอินทรีย์(75.23) เมล็ดพันธุ์หรือส่วนที่ใช้ขยายพันธุ์ไม่มีการตัดแปรพันธุกรรม หรือผ่านการฉายรังสี(80.11) มีการใช้วัสดุปรับปรุงบำรุงดินตามที่มาตรฐานกำหนด(81.23) มีการควบคุมและป้องกันไม่ให้ผลิตผลพืชอินทรีย์ปนเปื้อนสารที่ไม่อนุญาตให้ใช้ตาม มกษ. (80.44) มีการกล่าวอ้างว่าเป็นผลิตผลจากการผลิตแบบอินทรีย์(81.45) มีการยอมรับนำไปปฏิบัติในเกณฑ์มาก เนื่องจากมีความสำคัญในกระบวนการผลิตพืชอินทรีย์และป้องกันความเสี่ยงจากการปนเปื้อน

สำหรับพื้นที่ไม่มีความเสี่ยงต่อน้ำท่วมซ้ำซาก(53.22) ไม่มีการเผาทำลายเศษซากพืชภายในแปลงยกเว้นในกรณีที่มีการระบาดของโรคหรือแมลงศัตรูพืช มีการควบคุมพื้นที่ในการเผาทำลาย(55.81) สารที่ใช้ในกระบวนการหลังการเก็บเกี่ยวเป็นสารจากธรรมชาติหรือมาตรฐานอนุญาตให้ใช้(63.82) มีการชี้บ่งแสดงถึงการบรรจุหีบห่อผลิตผลพืชอินทรีย์ออกจากผลิตผลพืชทั่วไปอย่างชัดเจน(53.06) มีการชี้บ่งแสดงถึงการเก็บรักษาผลิตผลพืชอินทรีย์ออกจากผลิตผลพืชทั่วไปอย่างชัดเจน(53.01) มีการป้องกันความเสียหายของผลิตผลและ การสูญเสียความชื้นอินทรีย์ระหว่างการขนส่ง(53.11) มีการชี้บ่งแสดงถึงการขนส่งผลิตผลพืชอินทรีย์ออกจากผลิตผลพืชทั่วไปอย่างชัดเจน(60.85) ขนาดเครื่องหมายรับรองเป็นไปตามมาตรฐานโดยเส้นผ่าศูนย์กลางไม่ต่ำกว่า 15 มิลลิเมตร (55.64) สีของเครื่องหมายรับรองเป็นไปตามเงื่อนไขที่หน่วยรับรองกำหนด (53.06) การแสดงฉลากต้องมีรายละเอียดตามที่มาตรฐานกำหนด(58.72) มีบันทึกและ/หรือหลักฐานแหล่งที่มาของปัจจัยการผลิต และการใช้ปัจจัยการผลิตต่างๆ(57.22) มีบันทึกหลักฐานและ/หรือเอกสารที่ทวนสอบได้ตลอดห่วงโซ่การผลิตแยกชัดเจน (55.83) มีการยอมรับนำไปปฏิบัติในเกณฑ์ปานกลางเนื่องจากเกษตรกรได้รับความรู้ที่ไม่เพียงพอในการจัดการสวนตามมาตรฐานสินค้าเกษตร

สำหรับมีบันทึก หลักฐานและ/หรือเอกสารแสดงการผลิตพืชอินทรีย์แยกจากการผลิตพืชทั่วไปชัดเจน (51.07) มีการจัดทำแผนการผลิตและจดบันทึกการปฏิบัติงานภายในฟาร์มครบถ้วนและต่อเนื่อง (49.54) มีการ

ยอมรับนำไปปฏิบัติในเกณฑ์น้อย เนื่องจากเกษตรกรไม่เห็นความสำคัญและยุ่งยากในการดำเนินการ รวมทั้งเกษตรกรขาดการถ่ายทอดความรู้ที่ถูกต้องจากหน่วยงานราชการ

ด้านการยอมรับการผลิตพืชอินทรีย์ของเกษตรกรตามมาตรฐานสินค้าเกษตรในพื้นที่ภาคใต้ตอนบน ส่วนใหญ่มีการยอมรับในเชิงความคิดเห็นตามมาตรฐานสินค้าเกษตร 9000 เล่ม 1-2552 ทั้ง 10 ข้อกำหนด เฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และการยอมรับในเชิงความคิดเห็นนำไปปฏิบัติอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน เนื่องจากเกษตรกรเป้าหมายที่ทำการสัมภาษณ์ในงานวิจัยนี้ ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรที่ผลิตพืชอินทรีย์และเข้าสู่การรับรองตามมาตรฐานสินค้าเกษตร จากการวิจัยโดยการสัมภาษณ์ และสังเกตพบว่าปัจจัยที่มีผลสำคัญยิ่งต่อการยอมรับในการผลิตพืชอินทรีย์ตามมาตรฐานสินค้าเกษตร คือ ราคาผลผลิตต้องแตกต่างจากผลผลิตทั่วไป ต้องมีตลาดในการจำหน่ายผลผลิต ผลิตภัณฑ์พืชอินทรีย์ โดยทั้ง 2 เรื่องมีความสำคัญมากที่สุดต่อการผลิตพืชอินทรีย์เพื่อขอการรับรองตามมาตรฐานสินค้าเกษตรของเกษตรกรในเขตภาคใต้ตอนบนเนื่องจากเป็นปัจจัยชักนำความคิดของเกษตรกรในการผลิตพืชอินทรีย์เพื่อขอการรับรองตามมาตรฐานสินค้าเกษตร ดังนั้นเมื่อมีการยอมรับเชิงความคิดเห็นและนำไปปฏิบัติตามมาตรฐานสินค้าเกษตร แต่เมื่อราคาผลผลิตที่ได้รับการรับรองพืชอินทรีย์ไม่ได้แตกต่างจากราคาผลผลิตพืชทั่วไปที่มีการใช้สารเคมี ทำให้เกษตรกรไม่มีแรงจูงใจในการเข้าสู่การผลิตพืชอินทรีย์เพื่อขอการรับรองสำหรับรายใหม่ และการไม่สามารถรักษาสถานะการรับรองแหล่งผลิตพืชอินทรีย์ไว้ได้สำหรับเกษตรกรรายเก่าที่อยู่ในระบบการรับรองแล้ว

ตารางที่ 5 แสดงการยอมรับการผลิตพืชอินทรีย์ตามมาตรฐานสินค้าเกษตร 9000 เล่ม 1- 2552 ของเกษตรกร

N = 182

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น(จำนวน/ร้อยละ)					X	S.D.	ความหมาย	ผู้ปฏิบัติ		ความหมาย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด				จำนวน	ร้อยละ	
	5	4	3	2	1						
1. พื้นที่											
1.1 พื้นที่ที่ไม่มีความเสี่ยงต่อการปนเปื้อนสารเคมี/โลหะหนัก	107 (58.79)	65 (35.71)	6 (3.30)	4 (2.20)	- (0.00)	4.64	0.82	มากที่สุด	159	87.32	มากที่สุด
1.2 เป็นพื้นที่ปลูกพืชอินทรีย์ทั้งหมดหรือปลูกพืชอินทรีย์แยกจากพืชทั่วไปชัดเจน	105 (57.69)	65 (35.71)	7 (3.85)	4 (2.20)	1 (0.55)	4.59	0.78	มากที่สุด	159	87.20	มากที่สุด

1.3 พื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อน้ำท่วมซ้ำซาก	41 (22.53)	79 (43.41)	30 (16.48)	20 (10.99)	12 (6.59)	3.92	0.75	มาก	97	53.22	ปานกลาง
2. การวางแผนการจัดการ											
2.1 มีมาตรการและการปฏิบัติป้องกันการปนเปื้อนที่ชัดเจน(ดิน น้ำ อากาศ และเครื่องมือการเกษตร)	105 (57.69)	67 (36.81)	5 (2.75)	4 (2.20)	1 (0.55)	4.62	0.74	มากที่สุด	143	78.61	มาก
3. เมล็ดพันธุ์และส่วนที่ใช้ขยายพันธุ์											
3.1 เมล็ดพันธุ์หรือส่วนที่ใช้ขยายพันธุ์มาจากระบบการผลิตพืชอินทรีย์	77 (42.31)	48 (26.37)	26 (14.29)	17 (9.34)	14 (7.69)	4.24	0.88	มากที่สุด	137	75.23	มาก
3.2 เมล็ดพันธุ์หรือส่วนที่ใช้ขยายพันธุ์ไม่มีการตัดแปรพันธุกรรม หรือผ่านการฉายรังสี	36 (19.78)	81 (44.51)	31 (17.03)	23 (12.64)	11 (6.04)	3.74	0.72	มาก	146	80.11	มาก
4. การจัดการและการปรับปรุงบำรุงดิน											
4.1 มีการใช้วัสดุปรับปรุงบำรุงดินตามมาตรฐานกำหนด	90 (49.45)	54 (29.67)	17 (9.34)	15 (8.24)	6 (3.30)	4.49	0.85	มากที่สุด	148	81.23	มาก
4.2 ไม่มีการเผาทำลายเศษซากพืชภายในแปลง ยกเว้นในกรณีที่มีการระบาดของโรคหรือแมลงศัตรูพืช มีการควบคุมพื้นที่ในการเผาทำลาย	37 (20.33)	79 (43.41)	35 (19.23)	18 (9.89)	13 (7.14)	3.79	0.80	มาก	102	55.81	ปานกลาง
5. การจัดการศัตรูพืช											
5.1 มีมาตรการและ/หรือการป้องกันกำจัดโรคพืชตลอดการผลิตสอดคล้องตามมาตรฐาน	109 (59.89)	64 (35.16)	6 (3.30)	3 (1.65)	- (0.00)	4.67	0.80	มากที่สุด	157	86.50	มากที่สุด
5.2 มีมาตรการและ/หรือการป้องกันกำจัดแมลงและสัตว์ศัตรูพืชตลอดการผลิตตามมาตรฐาน	112 (61.54)	60 (32.96)	7 (3.85)	3 (1.65)	- (0.00)	4.71	0.83	มากที่สุด	159	87.11	มากที่สุด
5.3 มีมาตรการและ/หรือการป้องกันกำจัดวัชพืชตลอดการผลิต สอดคล้องตามมาตรฐานกำหนด	109 (59.89)	65 (35.71)	5 (2.75)	3 (1.65)	- (0.00)	4.68	0.78	มากที่สุด	155	85.13	มากที่สุด

8.1 ใช้ใบรับรองแสดงหรือกล่าวอ้างเพื่อการ จำหน่ายตรงกับชนิดพืชที่ได้รับการรับรอง	93 (51.25)	62 (33.80)	13 (7.35)	9 (4.70)	5 (2.90)	4.56	0.85	มาก ที่สุด	154	84.75	มาก ที่สุด
8.2 ปริมาณผลผลิตที่จำหน่ายสอดคล้องกับ ปริมาณผลผลิตที่เก็บเกี่ยว	90 (49.45)	59 (32.42)	16 (8.79)	12 (6.59)	5 (2.75)	4.47	0.88	มาก ที่สุด	148	81.45	มาก
8.3 ชื่อหน่วยรับรองและรหัสรับรองถูกต้องและ ชัดเจน	85 (46.70)	52 (28.58)	18 (9.89)	17 (9.34)	10 (5.49)	4.39	0.78	มาก ที่สุด	157	86.32	มาก ที่สุด

ตารางที่ 5 (ต่อ) แสดงการยอมรับการผลิตพืชอินทรีย์ตามมาตรฐานสินค้าเกษตร 9000 เล่ม 1- 2552

ของเกษตรกร

N = 182

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น(จำนวน/ร้อยละ)					X̄	S.D.	ความ หมาย	ผู้ปฏิบัติ		ความ หมาย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด				จำนวน	ร้อยละ	
	5	4	3	2	1						
8.4 ขนาดเครื่องหมายรับรองเป็นไปตามมาตรฐาน	36	77	37	19	13	3.75	0.84	มาก	101	55.64	ปาน

โดยเส้นผ่าศูนย์กลางไม่ต่ำกว่า 15 มิลลิเมตร	(19.78)	(42.31)	(20.33)	(10.44)	(7.14)								กลาง
8.5 สีของเครื่องหมายรับรองเป็นไปตามเงื่อนไขที่หน่วยรับรองกำหนด	36 (19.78)	81 (44.51)	33 (18.13)	19 (10.44)	13 (7.14)		3.77	0.84	มาก	97	53.06		ปานกลาง
8.6 การแสดงฉลากต้องมีรายละเอียดตามที่มาตรฐานกำหนด	85 (46.70)	50 (27.47)	19 (10.44)	17 (9.35)	11 (6.04)		4.38	0.75	มากที่สุด	107	58.72		ปานกลาง
8.7 มีการกล่าวอ้างว่าเป็นผลผลิตจากการผลิตแบบอินทรีย์	34 (18.68)	74 (40.66)	38 (20.88)	23 (12.64)	13 (7.14)		3.57	0.80	มาก	148	81.45		มาก
9. การบันทึกข้อมูลการผลิต													
9.1 มีบันทึก หลักฐานและ/หรือเอกสารแสดงการผลิตพืชอินทรีย์แยกจากการผลิตพืชทั่วไปชัดเจน	91 (57.69)	53 (35.71)	17 (3.85)	15 (2.20)	6 (0.55)		4.45	0.78	มากที่สุด	93	51.07		น้อย
9.2 มีการจัดทำแผนการผลิตและจดบันทึกการปฏิบัติงานภายในฟาร์มครบถ้วนและต่อเนื่อง	87 (47.80)	54 (29.67)	17 (9.34)	17 (9.34)	7 (3.85)		4.40	0.88	มากที่สุด	90	49.54		น้อย
9.3 มีบันทึกและ/หรือหลักฐานแหล่งที่มาของปัจจัยการผลิต และการใช้ปัจจัยการผลิตต่างๆ	38 (20.88)	76 (41.76)	36 (19.78)	20 (10.99)	12 (6.59)		3.64	0.90	มาก	104	57.22		ปานกลาง
10. การทวนสอบ													
10.1 มีบันทึกหลักฐานและ/หรือเอกสารที่ทวนสอบได้ตลอดห่วงโซ่การผลิตแยกชัดเจน	35 (19.23)	76 (41.76)	38 (20.88)	21 (11.54)	12 (6.59)		3.61	0.77	มาก	102	55.83		ปานกลาง
เฉลี่ยรวม							4.12	0.81	มาก	128.87	70.79		มาก

หมายเหตุ	ช่วงคะแนน	ระดับยอมรับความคิดเห็น
	4.21 – 5.00	มากที่สุด
	3.41 – 4.20	มาก
	2.61 – 3.40	ปานกลาง
	1.81 – 2.60	น้อย

1.00 – 1.80	น้อยที่สุด
ช่วงคะแนน	ระดับการยอมรับนำไปปฏิบัติ
84.01 - 100.00	มากที่สุด
68.01 – 84.00	มาก
52.01 – 68.00	ปานกลาง
36.01 – 52.00	น้อย
0.01 – 36.00	น้อยที่สุด

ปัญหาของเกษตรกรผู้ผลิตพืชอินทรีย์ตามมาตรฐานสินค้าเกษตร 9000 เล่ม 1-2552

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ปัญหาของผู้ผลิตพืชอินทรีย์ตามมาตรฐานสินค้าเกษตร 9000 เล่ม 1-2552 ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนบน โดยแบ่งปัญหาเป็น 4 ด้าน ได้แก่ปัญหาด้านปัจจัยการผลิตพืชอินทรีย์ ปัญหาด้านการจัดการผลิตพืชอินทรีย์ ปัญหาด้านการตลาดพืชอินทรีย์ และปัญหาด้านวิชาการและการส่งเสริมการผลิตพืชอินทรีย์ จากการวิเคราะห์สามารถแยกปัญหาตามกลุ่มพืชได้ดังนี้(ตารางที่ 6)

ปัญหาปัจจัยการผลิตพืชอินทรีย์ ในระดับมากที่สุดมี 1 ประเด็น ได้แก่ หาซื้อปุ๋ยอินทรีย์ ชีวภาพและ/หรือวัสดุปรับปรุงบำรุงดินตามมาตรฐานอินทรีย์ยากเฉลี่ย 4.53 ได้แก่กลุ่มไม้ผลและกลุ่มพืชผัก ในระดับมากมี 2 ประเด็น ได้แก่ หาซื้อเมล็ดและต้นพันธุ์อินทรีย์ยากเฉลี่ย 3.69 ได้แก่กลุ่มไม้ผลและกลุ่มพืชผัก ขาดแหล่งน้ำในการผลิตพืชอินทรีย์เฉลี่ย 3.44 ได้แก่กลุ่มไม้ผลและกลุ่มพืชผัก ปัญหาในระดับปานกลางมี 3 ประเด็น ได้แก่ หาวัสดุธรรมชาติและสารที่ใช้ป้องกันและกำจัดศัตรูพืช โรค แมลงตามมาตรฐานอินทรีย์ยากเฉลี่ย 3.17 ได้แก่กลุ่มไม้ผลและกลุ่มพืชผัก ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ไม่คุ้มค่าการลงทุนเฉลี่ย 3.09 ได้แก่กลุ่มไม้ผลและกลุ่มพืชผัก ขาดเงินทุนในการผลิตพืชอินทรีย์เฉลี่ย 2.77 ได้แก่กลุ่มไม้ผลและกลุ่มพืชผัก

ปัญหาด้านการจัดการผลิตพืชอินทรีย์ ในระดับมากที่สุดมี 3 ประเด็น ได้แก่ ยุ่งยากในการสร้างแนวกันชน ทางดิน น้ำ อากาศ และเครื่องมือทางการเกษตรเฉลี่ย 4.58 ได้แก่กลุ่มไม้ผล กลุ่มพืชผัก กลุ่มสมุนไพร และกลุ่มพืชอื่นๆ ขาดความรู้ในการสร้างแนวกันชน ทางดินน้ำ อากาศ และเครื่องมือทางการเกษตรเฉลี่ย 4.50 ได้แก่กลุ่มไม้ผล กลุ่มพืชผัก กลุ่มสมุนไพร และกลุ่มพืชอื่นๆ ขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช โรค แมลง ตามมาตรฐานเฉลี่ย 4.60 ได้แก่กลุ่มไม้ผลและกลุ่มพืชผัก ปัญหาในระดับมากมี 3 ประเด็น ได้แก่ ปุ๋ยอินทรีย์ ชีวภาพ วัสดุปรับปรุงบำรุงดินไม่เฉลี่ย 3.59 ได้แก่กลุ่มไม้ผลและกลุ่มพืชผัก ขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการปรับปรุงบำรุงดินตามมาตรฐานที่กำหนดเฉลี่ย 3.47 ได้แก่กลุ่มไม้ผล กลุ่มพืชผัก กลุ่มสมุนไพร และกลุ่มพืชอื่นๆ ปริมาณน้ำไม่เพียงพอในการผลิตพืช/ขาดแคลนน้ำเฉลี่ย 3.53 ได้แก่กลุ่มไม้ผลและกลุ่มพืชผัก ปัญหาในระดับปานกลางมี 3 ประเด็น ได้แก่ ต้องใช้งบประมาณสูงในการสร้างแนวกันชน ทางดิน น้ำ อากาศและ

เครื่องมือทางการเกษตรเฉลี่ย 3.11 ได้แก่กลุ่มไม้ผลและกลุ่มพืชผัก พืชสมุนไพรและสารที่นำมาใช้ในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช ไรค แมลงไม่มีประสิทธิภาพเหมือนสารเคมีเฉลี่ย 2.73 ได้แก่กลุ่มไม้ผลและกลุ่มพืชผัก ขาดแคลนแรงงาน/ค่าจ้างแรงงานสูงเฉลี่ย 2.79 ได้แก่กลุ่มไม้ผล

ปัญหาด้านการตลาดพืชอินทรีย์ในระดับมากที่สุดมี 2 ประเด็น ได้แก่ ราคาจำหน่ายผลผลิตพืชอินทรีย์ไม่ต่างจากราคาผลผลิตพืชทั่วไปเฉลี่ย 4.68 ได้แก่กลุ่มไม้ผล กลุ่มพืชผัก กลุ่มสมุนไพร และกลุ่มพืชอื่นๆ ขาดตลาดในการจำหน่ายผลผลิตและผลิตภัณฑ์พืชอินทรีย์เฉลี่ย 4.32 ได้แก่กลุ่มไม้ผล กลุ่มพืชผัก กลุ่มสมุนไพร และกลุ่มพืชอื่นๆ ในระดับมากมี 1 ประเด็น ได้แก่ พ่อค้าคนกลางกดราคา เอาเปรียบเฉลี่ย 4.12 ได้แก่กลุ่มไม้ผลและกลุ่มพืชผัก ในระดับปานกลางมี 1 ประเด็น ผลผลิตพืชอินทรีย์แปรรูปได้น้อยเฉลี่ย 2.89 ได้แก่กลุ่มพืชผัก ในระดับน้อยมี 1 ประเด็น ผู้บริโภคหรือตลาดต้องการผลผลิตและผลิตภัณฑ์อินทรีย์น้อยหรือไม่ต้องการเฉลี่ย 2.03 ได้แก่กลุ่มไม้ผล และกลุ่มสมุนไพร

ปัญหาด้านวิชาการและการส่งเสริมการผลิตพืชอินทรีย์ ในระดับมากที่สุดมี 2 ประเด็น ได้แก่ ขาดการแนะนำ ส่งเสริมการผลิตพืชอินทรีย์ตามมาตรฐานสินค้าเกษตรจากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องเฉลี่ย 4.65 ได้แก่กลุ่มไม้ผล กลุ่มพืชผัก กลุ่มสมุนไพร และกลุ่มพืชอื่นๆ ขาดการฝึกอบรม สัมมนา การผลิตพืชอินทรีย์ตามมาตรฐานสินค้าเกษตรจากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องเฉลี่ย 4.53 ได้แก่กลุ่มไม้ผลและกลุ่มพืชผัก ในระดับมากมี 1 ประเด็น ได้แก่ ขาดเอกสารวิชาการ โปสเตอร์ แผ่นพับด้านการผลิตพืชอินทรีย์ตามมาตรฐานสินค้าเกษตรเฉลี่ย 3.58 ได้แก่กลุ่มไม้ผล กลุ่มพืชผัก กลุ่มสมุนไพร และกลุ่มพืชอื่นๆ ในระดับน้อยมี 1 ประเด็น เกษตรกรไม่สนใจหรือไม่มีความพร้อมเข้าร่วมอบรม สัมมนา การผลิตพืชอินทรีย์ตามมาตรฐานสินค้าเกษตรเฉลี่ย 2.06 ได้แก่กลุ่มไม้ผล กลุ่มพืชผัก กลุ่มสมุนไพร และกลุ่มพืชอื่นๆ

สำหรับปัญหาของเกษตรกรผู้ผลิตพืชอินทรีย์ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนบน สามารถแยกได้ดังนี้ ด้านปัจจัยการผลิตพืชอินทรีย์ เป็นปัญหามากที่สุดของกลุ่มผลิตไม้ผลและกลุ่มผลิตพืชผักในการหาซื้อปุ๋ยอินทรีย์ ชีวภาพ และ/หรือวัสดุปรับปรุงบำรุงดินตามมาตรฐานอินทรีย์ ด้านการจัดการผลิตพืชอินทรีย์ เป็นปัญหามากที่สุดของทั้ง 4กลุ่ม ด้านความยุ่งยากในการสร้างแนวกันชน ทางดิน น้ำ อากาศ และเครื่องมือทางการเกษตร เนื่องจากขาดความรู้ ความเข้าใจในการสร้างแนวกันชนให้มีประสิทธิภาพตามมาตรฐานสินค้าเกษตร ด้านการตลาดพืชอินทรีย์ เป็นปัญหามากที่สุดของทั้ง 4 กลุ่ม เรื่องราคาจำหน่ายผลผลิตพืชอินทรีย์ไม่ต่างจากราคาผลผลิตพืชทั่วไป รวมทั้งขาดตลาดในการจำหน่ายผลผลิตและผลิตภัณฑ์พืชอินทรีย์ และสุดท้ายด้านวิชาการและการส่งเสริมการผลิตพืชอินทรีย์ เป็นปัญหามากที่สุดของทั้ง 4 กลุ่ม โดยขาดการแนะนำ ส่งเสริมการผลิตพืชอินทรีย์ตามมาตรฐานสินค้าเกษตรจากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะกลุ่มผลิตไม้ผลและกลุ่มผลิตพืชผักมีความต้องการฝึกอบรม สัมมนา การผลิตพืชอินทรีย์ตามมาตรฐานสินค้าเกษตรจากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง

ตารางที่ 6 แสดงปัญหาของเกษตรกรผู้ผลิตพืชอินทรีย์ตามมาตรฐานสินค้าเกษตร 9000 เล่ม 1- 2552

N = 182

ประเด็น	มีปัญหา		ระดับปัญหา		ความหมาย (กลุ่มพืช)
	จำนวน	ร้อยละ	\bar{X}	S.D.	
1.ปัญหาด้านปัจจัยการผลิตพืชอินทรีย์					
1.1 หาซื้อเมล็ดและต้นพันธุ์อินทรีย์ยาก	141	77.25	3.69	0.78	มาก (1,2)
1.2 หาซื้อปุ๋ยอินทรีย์ ชีวภาพ และ/หรือวัสดุปรับปรุงบำรุงดินตามมาตรฐานอินทรีย์ยาก	164	89.85	4.53	0.85	มากที่สุด (1,2)
1.3 หาวัสดุธรรมชาติและสารที่ใช้ป้องกันและกำจัดศัตรูพืชโรค แมลง ตามมาตรฐานอินทรีย์ยาก	121	66.67	3.17	0.92	ปานกลาง (1,2)
1.4 ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ไม่คุ้มค่าการลงทุน	123	67.81	3.09	0.77	ปานกลาง (1,2)
1.5 ขาดแหล่งน้ำในการผลิตพืชอินทรีย์	137	75.40	3.44	0.80	มาก(1,2)
1.6 ขาดเงินทุนในการผลิตพืชอินทรีย์	107	58.84	2.77	0.82	ปานกลาง (1,2)
2. ปัญหาด้านการจัดการผลิตพืชอินทรีย์					
2.1 ยุ่งยากในการสร้างแนวกันชน ทางดิน น้ำ อากาศ และเครื่องมือทางการเกษตร	174	95.62	4.58	0.84	มากที่สุด (1,2,3,4)
2.2 ต้องใช้งบประมาณสูงในการสร้างแนวกันชน	105	57.42	3.11	0.91	ปานกลาง

ทางดิน น้ำ อากาศ และเครื่องมือทางการเกษตร					(1,2)
2.3 ขาดความรู้ในการสร้างแนวกันชน ทางดิน น้ำ อากาศ และเครื่องมือทางการเกษตร	168	92.10	4.50	0.82	มากที่สุด (1,2,3,4)
2.4 ปุ๋ยอินทรีย์ ชีวภาพ วัสดุปรับปรุงบำรุงดินไม่มีประสิทธิภาพเหมือนปุ๋ยเคมี	149	82.05	3.59	0.95	มาก (1,2)
2.5 ขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการปรับปรุงบำรุงดินตามมาตรฐานที่กำหนด	152	83.44	3.47	0.78	มาก (1,2,3,4)
2.6 พืชสมุนไพรและสารที่นำมาใช้ในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช โรค แมลงไม่มีประสิทธิภาพเหมือนสารเคมี	119	65.52	2.73	0.75	ปานกลาง (1,2)
2.7 ขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช โรค แมลง ตามมาตรฐานที่กำหนด	174	95.82	4.60	0.88	มากที่สุด (1,2)
2.8 ขาดแคลนแรงงาน/ค่าจ้างแรงงานสูง	123	67.55	2.79	0.84	ปานกลาง (1)
2.9 ปริมาณน้ำไม่เพียงพอในการผลิตพืช/ขาดแคลนน้ำ	150	82.18	3.53	0.75	มาก (1,2)

ประเด็น	มีปัญหา		ระดับปัญหา		ความหมาย (กลุ่มพืช)
	จำนวน	ร้อยละ	\bar{X}	S.D.	
3. ปัญหาด้านการตลาดพืชอินทรีย์					
3.1 ราคาจำหน่ายผลผลิตพืชอินทรีย์ไม่ต่างจากราคา	172	94.48	4.68	0.78	มากที่สุด

ผลผลิตพืชทั่วไป					(1,2,3,4)
3.2 ผู้บริโภคหรือตลาดต้องการผลผลิตและผลิตภัณฑ์อินทรีย์น้อยหรือไม่ต้องการ	80	44.15	2.03	0.73	น้อย (1,3)
3.3 ผลผลิตพืชอินทรีย์แปรรูปได้น้อย	101	55.71	2.89	0.78	ปานกลาง (2)
3.4 พ่อค้าคนกลางกดราคา เอาเปรียบ	149	82.09	4.12	0.87	มาก (1,2)
3.5 ขาดตลาดในการจำหน่ายผลผลิตและผลิตภัณฑ์พืชอินทรีย์	159	87.24	4.32	0.93	มากที่สุด (1,2,3,4)
4. ปัญหาด้านวิชาการและการส่งเสริมการผลิตพืชอินทรีย์					
4.1 ขาดการแนะนำ ส่งเสริมการผลิตพืชอินทรีย์ตามมาตรฐานสินค้าเกษตรจากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง	171	93.88	4.65	0.82	มากที่สุด (1,2,3,4)
4.2 ขาดเอกสารวิชาการ โปสเตอร์ แผ่นพับด้านการผลิตพืชอินทรีย์ตามมาตรฐานสินค้าเกษตร	144	78.93	3.58	0.85	มาก (1,2,3,4)
4.3 ขาดการฝึกอบรม สัมมนา การผลิตพืชอินทรีย์ตามมาตรฐานสินค้าเกษตรจากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง	157	86.40	4.53	0.88	มากที่สุด (1,2)
4.4 เกษตรกรไม่สนใจหรือไม่มีเวลาเข้าร่วมอบรม สัมมนา การผลิตพืชอินทรีย์ตามมาตรฐานสินค้าเกษตร	77	42.28	2.06	0.77	น้อย (1,2,3,4)

เฉลี่ยรวม			3.60	0.83	มาก(1,2)
-----------	--	--	------	------	----------

หมายเหตุ	ช่วงคะแนน	ระดับปัญหา
	4.21-5.00	มากที่สุด
	3.41-4.20	มาก
	2.61-3.40	ปานกลาง
	1.81-2.60	น้อย
	1.00-1.80	น้อยที่สุด

กลุ่มพืช	(1)	แทนไม้ผล
	(2)	แทนพืชผัก
	(3)	แทนพืชสมุนไพร
	(4)	แทนพืชอื่นๆ

ข้อเสนอแนะของเกษตรกรผู้ผลิตพืชอินทรีย์ตามมาตรฐานสินค้าเกษตร 9000 เล่ม 1- 2552

พบว่าเกษตรกรมีข้อเสนอแนะจำนวน 153 ราย คิดเป็นร้อยละ 84.07 และไม่มีข้อเสนอแนะจำนวน 29 ราย คิดเป็นร้อยละ 15.93 โดยมีข้อเสนอแนะจากเกษตรกรทั้ง 153 รายดังนี้ (ตารางที่ 7)

ด้านการตลาด เกษตรกรเสนอแนะว่า รัฐบาลควรกำหนดราคาผลผลิตพืชอินทรีย์ให้เหมาะสมและแตกต่างจากราคาผลผลิตพืชทั่วไปที่ใช้เคมี ร้อยละ 95.41 ได้แก่กลุ่มไม้ผล กลุ่มพืชผัก กลุ่มสมุนไพร และกลุ่มพืชอื่นๆ

รัฐบาลควรจัดหาตลาดหรือสร้างตลาดในการจำหน่ายผลผลิตและผลิตภัณฑ์พืชอินทรีย์ให้แก่เกษตรกร ร้อยละ 75.62 ได้แก่กลุ่มไม้ผล และกลุ่มสมุนไพร

ด้านวิชาการและการส่งเสริมการผลิตพืชอินทรีย์ เกษตรกรเสนอแนะว่า หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องควรมีการจัดฝึกอบรมเรื่องการผลิตพืชอินทรีย์ตามมาตรฐานสินค้าเกษตร ร้อยละ 100.00 ได้แก่กลุ่มไม้ผล กลุ่มพืชผัก กลุ่มสมุนไพร และกลุ่มพืชอื่นๆ หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องควรมีการจัดฝึกอบรมการปรับปรุงบำรุงดินให้ถูกต้อง ร้อยละ 84.26 ได้แก่กลุ่มไม้ผล กลุ่มพืชผัก กลุ่มสมุนไพร และกลุ่มพืชอื่นๆ หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องควรมีการจัดฝึกอบรมการป้องกันกำจัดศัตรูพืชตามมาตรฐานสินค้าเกษตรร้อยละ 87.38 ได้แก่กลุ่มไม้ผล และกลุ่ม

พืชผัก หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องควรมีการส่งเสริมวิชาการและส่งเสริมการผลิตพืชอินทรีย์ในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง ร้อยละ 89.61 ได้แก่กลุ่มไม้ผล กลุ่มพืชผัก กลุ่มสมุนไพร และกลุ่มพืชอื่นๆ

ด้านนโยบายของรัฐบาล เกษตรกรเสนอแนะว่ารัฐบาลควรส่งเสริมและขับเคลื่อนนโยบายเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ ให้เป็นรูปธรรมอย่างต่อเนื่องร้อยละ 100.0 ได้แก่กลุ่มไม้ผล กลุ่มพืชผัก กลุ่มสมุนไพร และกลุ่มพืชอื่นๆ

สำหรับข้อเสนอแนะของเกษตรกรผู้ผลิตพืชอินทรีย์ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนบน สามารถสรุปได้ว่า มีความต้องการให้รัฐบาลขับเคลื่อนนโยบายเกษตรอินทรีย์อย่างต่อเนื่องในด้านความรู้ ความเข้าใจ องค์กรความรู้ เทคโนโลยี การผลิตพืชอินทรีย์ การผลิตและใช้ปัจจัยการผลิต การจัดการศัตรูพืช โรค แมลง ตามมาตรฐานสินค้าเกษตร 9000 เล่ม 1-2552 และสำคัญที่สุดด้านการกำหนดราคาผลผลิตพืชอินทรีย์ให้เหมาะสมและแตกต่างจากราคาพืชทั่วไป รวมทั้งจัดหาหรือสร้างตลาดในการจำหน่ายผลผลิตพืชอินทรีย์ให้มีความยั่งยืน

ตารางที่ 7 ข้อเสนอแนะของเกษตรกรผู้ผลิตพืชอินทรีย์ตามมาตรฐานสินค้าเกษตร 9000 เล่ม 1-2552

N = 182

ประเด็น	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	กลุ่มพืช
ไม่มีข้อเสนอแนะ	29	15.93	
มีข้อเสนอแนะ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	153	84.07	
1. ด้านการตลาด			

1.1 รัฐบาลควรกำหนดราคาผลผลิตพืชอินทรีย์ให้เหมาะสมและแตกต่างจากผลผลิตพืชทั่วไปที่ใช้เคมี	146	95.41	(1,2,3,4)
1.2 รัฐบาลควรจัดหาตลาดหรือสร้างตลาดในการจำหน่ายผลผลิตและผลิตภัณฑ์พืชอินทรีย์	116	75.62	(1,3)
2. ด้านวิชาการและการส่งเสริมการผลิตพืชอินทรีย์			
2.1 หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องควรมีการจัดฝึกอบรมเรื่องการผลิตพืชอินทรีย์ตามมาตรฐานสินค้าเกษตรแก่เกษตรกร	153	100.00	(1,2,3,4)
2.2 หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องควรมีจัดฝึกอบรมการปรับปรุงบำรุงดินตามมาตรฐานสินค้าเกษตร	129	84.26	(1,2,3,4)
2.3 หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องควรมีจัดฝึกอบรมการป้องกันกำจัดศัตรูพืชตามมาตรฐานสินค้าเกษตรแก่เกษตรกร	134	87.38	(1,2)
2.4 หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องควรมีส่งเสริมวิชาการและการผลิตพืชอินทรีย์อย่างต่อเนื่อง	137	89.61	(1,2,3,4)
3. ด้านนโยบาย			
3.1 รัฐบาลควรส่งเสริมและขับเคลื่อนนโยบายเกษตรอินทรีย์ให้เป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง	153	100.00	(1,2,3,4)

หมายเหตุ

กลุ่มพืช

- (1) แทนไม้ผล
- (2) แทนพืชผัก
- (3) แทนพืชสมุนไพร

จากการศึกษาสภาพการผลิตพืชอินทรีย์ของเกษตรกรในพื้นที่ภาคใต้ตอนบน แม้ว่าเกษตรกรอินทรีย์จะมีข้อดีหลายประการโดยเฉพาะใน มิติความปลอดภัยต่อทั้ง ผู้ผลิต ผู้บริโภค สิ่งแวดล้อม แต่มีเชิงเศรษฐกิจหรือราคาขายยังไม่ได้แตกต่างจากพืชทั่วไปที่ใช้สารเคมี ดังนั้นการยอมรับเชิงความคิดเห็นตามมาตรฐานสินค้าเกษตรนำไปสู่การปฏิบัติของเกษตรกรก็ยังมีไม่มากนัก เพราะเกษตรกรส่วนใหญ่ขาดองค์ความรู้ ความเข้าใจ ในการผลิตพืชอินทรีย์ตามมาตรฐานสินค้าเกษตรทำให้ไม่มั่นใจในการปรับเปลี่ยนจากการผลิตทั่วไป(ใช้สารเคมี) มาสู่ระบบการผลิตพืชอินทรีย์ ประกอบกับระบบการตลาดพืชอินทรีย์ไม่ชัดเจน ราคาไม่เหมาะสม ไม่คุ้มค่าต่อการลงทุน ดังนั้น การจัดการการตลาด หรือตลาดนำการผลิตถือว่าเป็นโจทย์ใหญ่สำหรับเกษตรกรรายย่อย โดยเฉพาะองค์ความรู้ด้านการจัดการการตลาดพืชอินทรีย์ของเกษตรกรในรูปแบบตลาดเฉพาะ และการตลาดที่เน้นการจำหน่ายโดยตรงถึงผู้บริโภคโดยไม่ผ่านพ่อค้าคนกลาง หรือ ผ่านคนกลางน้อยที่สุด เพื่อให้เกษตรกรได้ผลตอบแทนมากที่สุด ในขณะที่ผู้บริโภคซื้อสินค้าในราคาที่เป็นธรรมด้วย รวมทั้งรัฐบาลควรส่งเสริมนโยบายเกษตรอินทรีย์และการตลาดนำการผลิตให้ชัดเจนและต่อเนื่องเพื่อสร้างแรงจูงใจในการเข้าสู่การผลิตพืชอินทรีย์สู่การรับรอง โดยการจัดช่องทางจัดจำหน่าย จนถึงการรณรงค์ให้ผู้บริโภคตระหนักรู้และหันมาบริโภคพืชอินทรีย์มากขึ้น จึงจะสร้างความมั่นคงด้านอาชีพแก่เกษตรกร ความมั่นคงด้านเศรษฐกิจ ความเป็นอยู่ในครัวเรือน และความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศวิทยา

9. สรุปผลการทดลองและข้อเสนอแนะ

ดังนั้นจากการศึกษาสภาพการผลิตพืชอินทรีย์ของเกษตรกรในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนบน สรุปได้ว่า

1. เกษตรกรจะมีประสิทธิภาพในการเข้าสู่ระบบการผลิตพืชอินทรีย์เพื่อขอการรับรองตามมาตรฐานสินค้าเกษตร 9000 เล่ม 1-2552 และคงสถานะการรับรองแหล่งผลิตพืชอินทรีย์ได้อย่างยั่งยืน ถ้าเกษตรกรมีความพึงพอใจต่อสุขภาพตนเอง และบุคคลในครอบครัว ราคาจำหน่ายผลผลิตพืชอินทรีย์เหมาะสมหรือต่างจากผลผลิตทั่วไปที่มีการใช้สารเคมี และมีตลาดหรือช่องทางจำหน่ายผลผลิตพืชอินทรีย์ชัดเจน มั่นคง และยั่งยืน

2. เกษตรกรมีความคิดเห็นว่าการผลิตพืชอินทรีย์ส่งผลต่อสุขภาพที่ดีและผลผลิตมีราคาสูงกว่าพืชทั่วไปเกิดความยั่งยืน ซึ่งเป็นแรงจูงใจในการเข้าสู่การผลิตพืชอินทรีย์ตามมาตรฐานสินค้าเกษตร 9000 เล่ม 1-2552

3. เกษตรกรสามารถผลิตพืชอินทรีย์ตามมาตรฐานสินค้าเกษตรได้ แต่ในเรื่องของราคาที่ยังไม่ได้แตกต่างจากพืชทั่วไป ตลาดที่จะจำหน่ายผลผลิตยังมีน้อย รวมทั้งขาดความรู้ความเข้าใจในการผลิตปัจจัยการผลิตที่ใช้ในการผลิตพืชอินทรีย์ ดังนั้นหน่วยงานต้องมีการบูรณาการเรื่องตลาดและองค์ความรู้ด้านปัจจัยการผลิตที่ใช้ในการผลิตพืชอินทรีย์ให้มากขึ้น

4. ปัญหาและอุปสรรคการผลิตพืชอินทรีย์ของเกษตรกรสามารถแบ่งตามกลุ่มพืชได้ 4 กลุ่ม ดังนี้

4.1 กลุ่มไม้ผล พบปัญหาด้านปัจจัยการผลิต เช่น เกษตรกรขาดการเข้าถึงเทคโนโลยีการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ที่มีประสิทธิภาพ ปัญหาการระบาดของศัตรูพืช โรค-แมลง ทำให้ผลผลิตเกิดความเสียหายสูง เกษตรกรขาดความรู้ความเข้าใจในการผลิตชีวอินทรีย์ที่มีคุณภาพในการป้องกันกำจัดโรค-แมลง และปัญหาราคาผลผลิตที่ไม่คุ้มค่าต่อการลงทุน แต่เกษตรกรมีแรงจูงใจในการผลิตตามมาตรฐานสินค้าเกษตร เนื่องจากการส่งเสริมและบูรณาการของเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่เกี่ยวข้อง

4.2 กลุ่มพืชผัก พบปัญหาด้านการระบาดของศัตรูพืช โรค-แมลง ทำให้ผลผลิตเกิดความเสียหายสูง การป้องกันกำจัดทำได้ยาก รวมทั้งเกษตรกรขาดการเข้าถึงเทคโนโลยีการผลิตชีวอินทรีย์ที่มีคุณภาพในการป้องกันกำจัดโรค-แมลง แต่ตลาดมีความต้องการมาก ขายได้ราคาสูง มีแรงจูงใจในการผลิตตามมาตรฐานสินค้าเกษตรอินทรีย์

4.3 กลุ่มสมุนไพร พบปัญหาคือ มีตลาดรองรับผลผลิตน้อย เกษตรกรขาดแรงจูงใจในการผลิตตามมาตรฐานสินค้าเกษตร

4.4 กลุ่มพืชอื่นๆ พบปัญหาด้านปัจจัยการผลิต และการป้องกันกำจัดศัตรูพืช เกษตรกรขาดแรงจูงใจในการผลิตตามมาตรฐานสินค้าเกษตร

สรุปว่าทั้ง 4 กลุ่มพืช ปัญหาที่สำคัญที่สุดคือ ด้านตลาด รองลงมาคือ ด้านปัจจัยการผลิตพืชอินทรีย์ และสุดท้ายคือด้านการป้องกันกำจัดศัตรูพืช โรค-แมลง

คำแนะนำและแนวทางในการแก้ไขปัญหาให้แก่กลุ่มเกษตรกรผลิตพืชอินทรีย์เพื่อขอการรับรองตามมาตรฐานสินค้าเกษตรทั้ง 4 กลุ่ม มีดังนี้

1. เพิ่มช่องทางตลาดจำหน่ายผลผลิต และวางแผน ส่งเสริม ตลาดนำการผลิตให้แก่เกษตรกร
2. วิจัยและส่งเสริมการผลิตและการใช้ปัจจัยการผลิตที่มีคุณภาพทดแทนการใช้ปุ๋ยเคมีแก่เกษตรกร
3. ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตและการใช้ชีวอินทรีย์ป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่มีประสิทธิภาพแก่เกษตรกร
4. สร้างการรับรู้ ความเข้าใจ ด้านมาตรฐานสินค้าเกษตร 9000 เล่ม 1-2552 แก่เกษตรกร

10.การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. เป็นข้อมูลในการพัฒนาระบบการตรวจรับรองแหล่งผลิตพืชอินทรีย์ของกรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในด้านการรับรองการผลิต การแปรรูป การคัดบรรจุ การรวบรวม การจำหน่าย และการนำเข้า ตามมาตรฐานสินค้าเกษตร 9000 เล่ม 1- 2552 (การผลิต การแปรรูป แสดงฉลาก และการจำหน่ายผลิตผลและผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์) เพื่อให้เป็นที่ยอมรับปฏิบัติของเกษตรกร และสร้างความเชื่อมั่นในระดับสากล

2. เป็นแนวทางในการดำเนินงานตรวจรับรองแหล่งผลิตพืชอินทรีย์ของเจ้าหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพตามมาตรฐานสินค้าเกษตรในพื้นที่ภาคใต้ตอนบน

3. เป็นข้อมูลในการสร้างความมั่นใจให้กับผู้บริโภคและผู้ประกอบการส่งออกโรงคัดบรรจุผักและผลไม้สด (GMP) พืช เกี่ยวกับการดำเนินงานมาตรฐานสินค้าเกษตรอินทรีย์ของกรมวิชาการเกษตร

4. เป็นข้อมูลในการวางแผนสนองนโยบายของรัฐบาลและกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ พ.ศ.2560-2564 ตามยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาการตลาดสินค้าและบริการและการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ กลยุทธ์ 3.1 ผลักดันมาตรฐานและระบบการตรวจสอบรับรองเกษตรอินทรีย์ โดยในปี พ.ศ.2561-2564 โดยเกษตรกรในเขตภาคใต้ตอนบนเข้าสู่การผลิตพืชอินทรีย์และได้รับการรับรองตามมาตรฐานสินค้าเกษตรอินทรีย์ 9000 เล่ม 1-2552 และมาตรฐานอินทรีย์อื่นๆเพิ่มขึ้น 10,20,20,20 เปอร์เซนต์ ตามลำดับจากฐานข้อมูลเดิมในแต่ละปี

กลุ่มเป้าหมาย คือ เกษตรกรในพื้นที่ภาคใต้ตอนบนทั้ง 8 จังหวัด

การทดลองนี้จะนำไปใช้ประโยชน์ในปี 2561 เป็นต้นไป

11. คำขอบคุณ

โครงการวิจัยนี้สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจากนายวิรัตน์ ธรรมบำรุง ผอ.สวพ.7 ที่ให้ความกรุณาอำนวยความสะดวกทุกด้านในการทำโครงการวิจัย นายสุรภิตติ ศรีกุล ผชช.ด้านการจัดการผลิตพืชภาคใต้ตอนบน นายพงษ์มานิตย์ ไทยแท้ ผอ.ศวพ.กระบี่ ที่ช่วยแนะนำตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ของโครงการวิจัยเล่มนี้ เพื่อความสมบูรณ์ของงานวิจัยและมีคุณค่าทางด้านวิชาการ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณด้วยความเคารพอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณคณะผู้วิจัย นางศรีเวียง มีพริ้ง ผอ.ศวพ.พังงา นายอุดมพร เสือมาก ผอ.ศวพ.ชุมพร นางอาพร คงอิสโร นวก.ชำนาญการพิเศษ และนางสาวสุธีรา ถาวรรัตน์ ผอ.กลุ่มวิชาการ ที่ให้คำปรึกษาคำแนะนำที่ดีและเป็นประโยชน์ต่องานวิจัย

ขอบคุณนางสาวสุนันทา อินทร์แก้ว นักวิชาการเกษตรและนายทวีพงษ์ ขุนเพชร เจ้าหน้าที่ระบบคอมพิวเตอร์ ที่ให้ความช่วยเหลือในด้านข้อมูลพืชอินทรีย์ การพิมพ์เล่มและแก้ไข ในการทำงานวิจัยครั้งนี้ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ทุกท่านในกลุ่มถ่ายทอดฯ ที่ให้กำลังใจในการทำงานวิจัย

สุดท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ รวมทั้งขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านที่ได้กรุณาประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัยและคณะ

ประโยชน์และคุณค่าจากงานวิจัยเล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่กรมวิชาการเกษตรและหน่วยงานที่สนใจในการขับเคลื่อนงานนโยบายเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ

12. เอกสารอ้างอิง

ชนวน รัตนวราหะ วิล เอลลิส วิฑูรย์ ปัญญากุล และบัวร์คาร์ เร้าเซลบัก. (2550). *เกษตรอินทรีย์ในประเทศไทย :*

ภาพรวม. สำนักงานความร่วมมือทางวิชาการของเยอรมันประจำประเทศไทย (GTZ). 60 หน้า.

ชัยชาญ วงศ์สามัญ. 2543. *การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยด้วยโปรแกรม SPSS FOR WINDOWS*. ขอนแก่น :

ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

พันธ์จิตต์ สีเหนียง. (2559). *เกษตรอินทรีย์*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์. 102 หน้า.

วิฑูรย์ ปัญญากุล และ เจษณี สุขจิรัตติกาล.(2546). *การตลาดเกษตรอินทรีย์ไทย*. กรุงเทพฯ, มูลนิธิสายใยแผ่นดิน.

สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ. (2552). *เกษตรอินทรีย์ เล่ม 1: การผลิตแปรรูป แสดงฉลาก และ จำหน่าย ผลผลิตและผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์ (มกษ.9000 เล่ม 1-2552)*. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

ภาคผนวก

เลขที่แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์สำหรับการวิจัย

เรื่อง ศึกษาสภาพการผลิตพืชอินทรีย์ของเกษตรกรในเขตภาคใต้ตอนบน

ชนิดพืชยืนต้น.....

ชนิดพืชล้มลุก.....

สถานะการรับรอง..... ... แปลงอินทรีย์..... ... แปลงGAP..... ... แปลงทั่วไป

สถานะแปลง..... ... แปลงปรับเปลี่ยน..... ... แปลงใหม่..... ... แปลงต่ออายุ ... แปลงติดตาม

ระยะเวลาได้รับการรับรอง ... 1-3 ปี..... ... 4-6 ปี..... ... 7-9 ปี..... ... มากกว่า 10 ปี

มาตรฐานการรับรอง ... มกษ 9000 เล่ม 1-2552 PGS... ... IFOAM..... ... EU.....

.....BIOAGRICERT..... ... COR...USDA..... ... JAS....

ชื่อ ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์.....นามสกุล.....

บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ..... จังหวัด.....

คำชี้แจง

ผู้สัมภาษณ์อ่านคำถามให้ผู้ตอบฟัง และผู้สัมภาษณ์ทำเครื่องหมายลงในช่อง หน้าข้อความที่ต้องการ หรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่กำหนดให้เกษตรกรผู้ให้สัมภาษณ์ตอบ

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานทั่วไปของเกษตรกร

1. เพศ ชาย หญิง

2. อายุ.....ปี

3. ระดับการศึกษาขั้นสูงสุด

☐ 1. ไม่ได้เรียนหนังสือ	☐ 2. ประถมศึกษา
☐ 3. มัธยมศึกษา	☐ 4. ปริญญาตรี
☐ 5. สูงกว่าปริญญาตรี (ระบุ).....	☐ 6. อื่นๆ (ระบุ).....

4. อาชีพหลัก (ตอบได้เพียงข้อเดียว)

☐ 1. ทำนา	☐ 2. ทำสวนปาล์มน้ำมัน
☐ 3. ทำสวนยางพารา	☐ 4. ทำสวนผลไม้
☐ 5. รับราชการ	☐ 6. ค้าขาย
☐ 7. ธุรกิจส่วนตัว	☐ 8. ประมง
☐ 9. ทำฟาร์มเลี้ยงสัตว์	☐ 10. อื่นๆ (ระบุ).....

5. ประสบการณ์การผลิตพืชอินทรีย์

☐ 1. ไม่มี	☐ 2. 1-5 ปี
☐ 3. 5-10 ปี	☐ 4. มากกว่า 10 ปี

6. พื้นที่ผลิตพืชอินทรีย์จำนวน.....ไร่
7. พิกัดแปลง X Y..... Z
8. จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นแรงงานในการผลิตพืชอินทรีย์คน
9. จำนวนแรงงานนอกครัวเรือนที่ใช้ในการผลิตพืชอินทรีย์ (จ้าง).....คน
10. รายได้รวมจากการจำหน่ายผลิตผลผลิตภัณฑ์พืชอินทรีย์.....บาท/ปี

11. ก่อนที่จะเข้าสู่ระบบการผลิตพืชอินทรีย์ตามมาตรฐานสินค้าเกษตร ท่านเคยได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือไม่

1. ไม่เคย
2. เคย

12. ท่านเคยได้รับการเตรียมความพร้อม/อบรมการผลิตพืชอินทรีย์ตามมาตรฐานสินค้าเกษตรหรือไม่

1. ไม่เคย
2. เคย

13. ท่านได้รับข่าวสารความรู้ด้านการผลิตพืชอินทรีย์ตามมาตรฐานสินค้าเกษตรจากแหล่งใดบ้าง และระดับความรู้ที่ท่านได้รับอยู่ในระดับใด

5 = มากที่สุด 4 = มาก 3 = ปานกลาง 2 = น้อย 1 = น้อยที่สุด 0 = ไม่ได้รับ

แหล่งความรู้	ระดับความรู้ที่ได้รับ						หมายเหตุ
	5	4	3	2	1	0	
1. หนังสือพิมพ์							

2. วารสาร							
3. วิทยุ/โทรทัศน์							
4. เพื่อนบ้าน							
5. เจ้าหน้าที่จากกรมส่งเสริมการเกษตร							
6. เจ้าหน้าที่จากกรมพัฒนาที่ดิน							
7. เจ้าหน้าที่จากกรมวิชาการเกษตร							
8. เจ้าหน้าที่จากกรมการข้าว							
9. เจ้าหน้าที่จากสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด							
10. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....							

ตอนที่ 2 ทศนคติต่อการเข้าสู่ระบบการผลิตพืชอินทรีย์ตามมาตรฐานสินค้าเกษตรของเกษตรกร

1. เหตุผลที่สำคัญที่สุดที่ท่านจะเข้าสู่ระบบการผลิตพืชอินทรีย์

☐ 1. ผลผลิตราคาแพง	☐ 2. ผลผลิตมีคุณภาพ รสชาติอร่อย
☐ 3. สุขภาพดีทั้งผู้ผลิต ผู้บริโภค	☐ 4. มีตลาดรองรับมาก
☐ 5. ลงทุนน้อย	☐ 6. ตามนโยบายภาครัฐ
☐ 7. ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	☐ 8. อื่นๆ (ระบุ).....

2. บุคคลใดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าสู่ระบบการผลิตพืชอินทรีย์

☐ 1. ตัวเอง	☐ 2. สมาชิกในครอบครัว
☐ 3. เพื่อน	☐ 4. พ่อค้า-แม่ค้า
☐ 5. เจ้าหน้าที่ภาครัฐ	☐ 6. อื่นๆ (ระบุ).....

3. พืชอินทรีย์ชนิดใดที่ท่านจะเลือกทำการผลิต

☐ 1. ไม้ผล	☐ 2. พืชผัก
☐ 3. พืชสมุนไพร	☐ 4. ไม้ดอก-ไม้ประดับ
☐ 5. ผสมผสาน	☐ 6. อื่นๆ (ระบุ).....

4. เหตุผลสำคัญที่สุดที่ท่านเลือกทำการผลิต พืชอินทรีย์ชนิดนั้น

☐ 1. โรคแมลงศัตรูน้อย	☐ 2. ราคาสูง
☐ 3. มีการรวมกลุ่มผลิต	☐ 4. มีตลาดรองรับ
☐ 5. หน่วยงานราชการแนะนำ ส่งเสริม	☐ 6. อื่นๆ (ระบุ).....

5. ท่านได้รับอิทธิพลจากสื่อประเภทใดในการตัดสินใจทำการผลิตพืชอินทรีย์

☐ 1. โทรทัศน์-วิทยุ	☐ 2. หนังสือพิมพ์
☐ 3. เอกสาร แผ่นพับ ใบปลิว	☐ 4. อินเทอร์เน็ต
☐ 5. งานแสดงสินค้า นิทรรศการ	☐ 6. อื่นๆ (ระบุ).....

6. เหตุผลสำคัญที่สุดที่ท่านจะออกจากระบบการผลิตพืชอินทรีย์กลับมาผลิตพืชแบบทั่วไป (ใช้สารเคมี ปุ๋ยเคมี)

☐ 1. ราคาผลผลิตไม่แตกต่างจากผลผลิตเคมี	☐ 2. โรคแมลงศัตรูระบาดเยอะ
☐ 3. ปริมาณผลผลิตน้อย ไม่มีคุณภาพ	☐ 4. ตลาดไม่รองรับ
☐ 5. สุขภาพดี	☐ 6. อื่นๆ (ระบุ).....

7. เมื่อท่านเข้าสู่ระบบการผลิตพืชอินทรีย์ท่านคิดว่าจะสามารถรักษาระบบคุณภาพการผลิตพืชอินทรีย์ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนหรือไม่

☐ 1. ได้	☐ 2. ไม่ได้ เนื่องจาก.....

ตอนที่ 3 การยอมรับการผลิตพืชอินทรีย์ตามมาตรฐานสินค้าเกษตร 9000 เล่ม 1- 2552 ของเกษตรกร

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างตามระดับการยอมรับในเชิงความคิดเห็นและการยอมรับในการนำไปปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

ข้อกำหนดตาม มกษ.9000 เล่ม 1-2552	การยอมรับในเชิงความคิดเห็น		การยอมรับในการนำไปปฏิบัติ	
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
1. พื้นที่				
1.1 พื้นที่ไม่มีความเสี่ยงต่อการปนเปื้อนสารเคมี/โลหะหนัก				
1.2 เป็นพื้นที่ปลูกพืชอินทรีย์ทั้งหมดหรือปลูกพืชอินทรีย์แยกจากพืชทั่วไปชัดเจน				
1.3 พื้นที่ไม่มีความเสี่ยงต่อน้ำท่วมซ้ำซาก				
2. การวางแผนการจัดการ				
2.1 มีมาตรการและการปฏิบัติป้องกันการปนเปื้อนที่ชัดเจน(ทางดิน น้ำ อากาศ และเครื่องมือทางการเกษตร)				
3. เมล็ดพันธุ์และส่วนที่ใช้ขยายพันธุ์				
3.1 เมล็ดพันธุ์หรือส่วนที่ใช้ขยายพันธุ์มาจากระบบการผลิตพืชอินทรีย์				
3.2 เมล็ดพันธุ์หรือส่วนที่ใช้ขยายพันธุ์ไม่มีการตัดแปรพันธุ์กรรมหรือผ่านการฉายรังสี				

4. การจัดการและการปรับปรุงบำรุงดิน 4.1 มีการใช้วัสดุปรับปรุงบำรุงดินตามที่มาตรฐานกำหนด				
4.2 ไม่มีการเผาทำลายเศษซากพืชภายในแปลง ยกเว้นในกรณีที่มีการระบาดของโรคหรือแมลงศัตรูพืช แต่ต้องมีการจำกัดและควบคุมพื้นที่ในการเผาทำลาย				
5. การจัดการศัตรูพืช 5.1 มีมาตรการและ/หรือการป้องกันกำจัดโรคพืชตลอดการผลิต สอดคล้องตามที่มาตรฐานกำหนด				
5.2 มีมาตรการและ/หรือการป้องกันกำจัดแมลงและสัตว์ศัตรูพืชตลอดการผลิต สอดคล้องตามที่มาตรฐานกำหนด				
ข้อกำหนดตาม มกษ.9000 เล่ม 1-2552	การยอมรับในเชิงความคิดเห็น		การยอมรับในการนำไปปฏิบัติ	
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
5.3 มีมาตรการและ/หรือการป้องกันกำจัดวัชพืชตลอดการผลิต สอดคล้องตามที่มาตรฐานกำหนด				
6. การเก็บเกี่ยวและการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว 6.1 ไม่นำผลิตผลพืชทั่วไปมาปะปนกับผลิตผลพืชอินทรีย์และมีการบ่งชี้ชัดเจน				
6.2 สารที่ใช้ในกระบวนการหลังการเก็บเกี่ยวเป็นสารจากธรรมชาติและ/หรือเป็นสารที่มาตรฐานอนุญาตให้ใช้ และ/หรือได้รับการยอมรับจากหน่วยรับรอง				
7. การบรรจุหีบห่อ การเก็บรักษาและการขนส่ง การบรรจุหีบห่อ ☐ มี ☐ ไม่มี 7.1 มีการบรรจุหีบห่อผลิตผลพืชอินทรีย์ที่ไม่ปะปนกับผลิตผลพืชทั่วไป				

7.2 มีการชี้บ่งแสดงถึงการแยกผลิตผลพีชอินทรีย์ออกจากผลิตผลพีชทั่วไปอย่างชัดเจน				
การเก็บรักษา ☐ มี ☐ ไม่มี 7.3 มีการเก็บรักษาผลิตผลพีชอินทรีย์ที่ไม่ปะปนกับผลิตผลพีชทั่วไป				
7.4 มีการชี้บ่งแสดงถึงการแยกผลิตผลพีชอินทรีย์ออกจากผลิตผลพีชทั่วไปอย่างชัดเจน				
7.5 มีการควบคุมและป้องกันไม่ให้ผลิตผลพีชอินทรีย์ปนเปื้อนวัสดุหรือสารที่ไม่อนุญาตให้ใช้และ/หรือสารที่ใช้ในการป้องกันกำจัดแมลงและสัตว์ศัตรูพาหะนำโรคในโรงเก็บรักษา				
การขนส่ง ☐ มี ☐ ไม่มี 7.6 มีการป้องกันความเสียหายของผลิตผลและการสูญเสียความเป็นอินทรีย์ระหว่างการขนส่ง				
7.7 มีการชี้บ่งที่แสดงถึงการแยกผลิตผลพีชอินทรีย์ออกจากผลิตผลพีชทั่วไปอย่างชัดเจน				
ข้อกำหนดตาม มกษ.9000 เล่ม 1-2552	การยอมรับในเชิงความคิดเห็น		การยอมรับในการนำไปปฏิบัติ	
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
8. การแสดงฉลากและการกล่าวอ้าง การใช้ใบรับรอง ☐ มี ☐ ไม่มี 8.1 ใช้ใบรับรองแสดงหรือกล่าวอ้างเพื่อการจำหน่ายตรงกับชนิดพีชที่ได้รับการรับรองในแปลงแปลงปลูก				
8.2 ปริมาณผลิตผลที่จำหน่ายสอดคล้องกับปริมาณผลิตผลที่เก็บเกี่ยว				
การใช้เครื่องหมายรับรอง ☐ มี ☐ ไม่มี 8.3 ชื่อหน่วยรับรองและรหัสรับรองถูกต้องและชัดเจน				
8.4 ขนาดเครื่องหมายรับรองเป็นไปตามความเหมาะสม โดยเส้นผ่าศูนย์กลางไม่ต่ำกว่า 15 มิลลิเมตร				

8.5 สีของเครื่องหมายรับรองเป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนด					
<p>การแสดงผล ☐ มี ☐ ไม่มี</p> <p>8.6 การแสดงผลต้องมีรายละเอียดตามที่มาตรฐาน กำหนด มีชื่อผลิตภัณฑ์ ชื่อที่อยู่ผู้ผลิต คำแนะนำการเก็บรักษา(ถ้ามี) ปริมาณน้ำหนักสุทธิ (ถ้ามี) ชื่อประเทศผู้ผลิต(กรณีส่งออก)</p>					
<p>การกล่าวอ้าง ☐ มี ☐ ไม่มี</p> <p>8.7 มีการกล่าวอ้างว่าเป็นผลผลิตจากการผลิตแบบอินทรีย์</p>					
<p>9. การบันทึกข้อมูลการผลิต</p> <p>9.1 มีบันทึก หลักฐานและ/หรือเอกสารแสดงการผลิตพีชอินทรีย์แยกจากการผลิตพีชทั่วไปอย่างชัดเจน</p>					
<p>9.2 มีการจัดทำแผนการผลิตและจดบันทึกการปฏิบัติงานภายในฟาร์มที่มีข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับการผลิตพีชอินทรีย์ได้แก่ การปลูก การดูแลรักษา การป้องกันกำจัดศัตรูพืช และการเก็บเกี่ยวทุกรอบการผลิตอย่างต่อเนื่องครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน</p>					
<p>9.3 มีบันทึกและ/หรือหลักฐานแหล่งที่มาของปัจจัยการผลิต การใช้ปัจจัยการผลิต และวัตถุดิบที่นำมาแปรสภาพเป็นปัจจัยการผลิต เช่น วัสดุการเกษตร</p>					
<p>10. การทวนสอบ</p> <p>10.1 มีบันทึก หลักฐานและ/หรือเอกสารที่สามารถทวนสอบได้ตลอดห่วงโซ่การผลิต</p>					

ตอนที่ 4 ปัญหาของเกษตรกรผู้ผลิตพีชอินทรีย์ตามมาตรฐานสินค้าเกษตร 9000 เล่ม 1- 2552

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างตามระดับปัญหาของเกษตรกรในการผลิต ดังต่อไปนี้

5 มากที่สุด 4 มาก 3 ปานกลาง 2 น้อย 1 น้อยที่สุด 0 ไม่มี

ประเด็นปัญหา	ระดับปัญหา					
	5	4	3	2	1	0
<p>1.ปัญหาด้านปัจจัยการผลิตพีชอินทรีย์</p> <p>1.1 หาซื้อเมล็ดและต้นพันธุ์อินทรีย์ยาก</p>						

1.2 หาซื้อปุ๋ยอินทรีย์ ชีวภาพ และ/หรือวัสดุปรับปรุงบำรุงดินตามมาตรฐานอินทรีย์ยาก						
1.3 หาวัสดุธรรมชาติและสารที่ใช้ป้องกันและกำจัดศัตรูพืชโรค แมลง ตามมาตรฐานอินทรีย์ยาก						
1.4 ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ไม่คุ้มค่าการลงทุน						
1.5 ขาดแหล่งน้ำในการผลิตพืชอินทรีย์						
1.6 ขาดเงินทุนในการผลิตพืชอินทรีย์						
1.7 อื่น ๆ (โปรดระบุ).....						
2. ปัญหาด้านการจัดการผลิตพืชอินทรีย์						
2.1 ยุ่งยากในการสร้างแนวกันชน ทางดิน น้ำ อากาศ และเครื่องมือทางการเกษตร						
2.2 ต้องใช้งบประมาณสูงในการสร้างแนวกันชน ทางดิน น้ำ อากาศ และเครื่องมือทางการเกษตร						
2.3 ขาดความรู้ในการสร้างแนวกันชน ทางดิน น้ำ อากาศ และเครื่องมือทางการเกษตร						
2.4 ปุ๋ยอินทรีย์ ชีวภาพ วัสดุปรับปรุงบำรุงดินไม่มีประสิทธิภาพเหมือนปุ๋ยเคมี						
2.5 ขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการปรับปรุงบำรุงดินตามมาตรฐานที่กำหนด						
2.6 พืชสมุนไพรและสารที่นำมาใช้ในการป้องกันกำจัดศัตรูพืชโรค แมลงไม่มีประสิทธิภาพเหมือนสารเคมี						
2.7 ขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการป้องกันกำจัดศัตรูพืชโรค แมลง ตามมาตรฐานที่กำหนด						
ประเด็นปัญหา	ระดับปัญหา					
	5	4	3	2	1	0

2.8	ขาดแคลนแรงงาน/ค่าจ้างแรงงานสูง						
2.9	ปริมาณน้ำไม่เพียงพอในการผลิตพืช/ขาดแคลนน้ำ						
2.10	อื่น ๆ (โปรดระบุ).....						
3.	ปัญหาด้านการตลาดพืชอินทรีย์						
3.1	ราคาจำหน่ายผลผลิตพืชอินทรีย์ไม่ต่างจากราคาผลผลิตพืชทั่วไป						
3.2	ผู้บริโภคหรือตลาดต้องการผลผลิตและผลิตภัณฑ์อินทรีย์น้อยหรือไม่ต้องการ						
3.3	ผลผลิตพืชอินทรีย์แปรรูปได้น้อย						
3.4	พ่อค้าคนกลางกดราคา เอาเปรียบ						
3.5	ขาดตลาดในการจำหน่ายผลผลิตและผลิตภัณฑ์พืชอินทรีย์						
3.6	อื่น ๆ (โปรดระบุ).....						
4.	ปัญหาด้านวิชาการและการส่งเสริมการผลิตพืชอินทรีย์						
4.1	ขาดการแนะนำ ส่งเสริมการผลิตพืชอินทรีย์ตามมาตรฐานสินค้าเกษตรจากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง						
4.2	ขาดเอกสารวิชาการ โปสเตอร์ แผ่นพับด้านการผลิตพืชอินทรีย์ตามมาตรฐานสินค้าเกษตร						
4.3	ขาดการฝึกอบรม สัมมนา การผลิตพืชอินทรีย์ตามมาตรฐานสินค้าเกษตรจากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง						
4.4	เกษตรกรไม่สนใจหรือไม่มีเวลาเข้าร่วมอบรม สัมมนา การผลิตพืชอินทรีย์ตามมาตรฐานสินค้าเกษตร						
4.5	อื่น ๆ (โปรดระบุ).....						

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะของเกษตรกรผู้ผลิตพืชอินทรีย์ตามมาตรฐานสินค้าเกษตร 9000 เล่ม 1- 2552

1. ด้านปัจจัยการผลิตพืชอินทรีย์

1.1.....

1.2.....

1.3.....

1.4.....

2. ด้านการจัดการการผลิตพืชอินทรีย์

2.1.....

2.2.....

2.3.....

2.4.....

3. ด้านการตลาดพืชอินทรีย์

3.1.....

3.2.....

3.3.....

3.4.....

4. ด้านวิชาการและการส่งเสริมการผลิตพืชอินทรีย์

4.1.....

4.2.....

4.3.....

4.4.....

5. ด้านการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรอินทรีย์

5.1.....

5.2.....

5.3.....

5.4.....

6. ด้านนโยบายของรัฐบาล

6.1.....

6.2.....

6.3.....

6.4.....

7. ด้านอื่นๆ

7.1.....

7.2.....

7.3.....

7.4.....

